LATVIJAS UNIVERSITĀTE
PEDAGOĢIJA, PSIHOLOĢIJAS UN MĀKLSAS FAKULTĀTE
SKOLOTĀJU IZGLĪTĪBAS NODAĻA

Pirmsskolas izglītības iestādes sadarbība ar vecākiem: Latvijas – Lielbritānijas pieredze

DIPLOMDARBS

Autore: **Līva Ogbudži**
Stud. apl. lm12086

Darba vadītājs: docente, *Dr. paed.* Sanita Baranova

RĪGA

2018

ANOTĀCIJA

Temats – „Pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbība: Latvijas – Lielbritānijas pieredze”.

Autore – Līva Ogbudži

Vadītāja – Sanita Baranova

Pētījuma mērķis - salīdzinoši izpētīt pirmsskolas izglītības iestādes sadarbību ar vecākiem Latvijā un Lielbritānijā.

Pētījuma uzdevumi –

1. Analizēt teorētisko un metodisko literatūru par pedagoģisko sadarbību,
2. Analizēt normatīvos dokumentus saistībā ar pirmsskolas izglītību Latvijā un Lielbritānijā,
3. Veikt empīrisku pētījumu par pedagoģisko sadarbību pirmsskolas izglītības iestādē Latvijā un Lielbritānijā.
4. Balstoties pētījuma rezultātos, izstrādāt ieteikumus veiksmīgas pedagoģiskās sadarbības veikšanai.

Pētījuma jautājums - Kādas ir atšķirības starp pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbību Latvija un Lielbritānijā?

Pētījuma metodes:

Datu ieguves metodes-

- Teorētiskās literatūras analīze,
- Dokumentu analīze,
- Daļēji atvērtā intervija.

Datu apstrādes un analīzes metodes -

- Kontenanalīze.

Pētījuma bāze - pirmsskolas izglītības iestāde Latvijā, pirmsskolas izglītības iestāde Lielbritānijā, 8 skolotāji.

Darba apjoms – 41 lpp. Diplomdarbā ietvertas 2 tabulas, 4 attēli, 9 pielikumi,26 literatūras avoti.

Pirmajā daļā analizēta zinātniskā literatūra par pedagoģiskās sadarbības nozīmi, formām, metodēm un barjerām. Pētītas Latvijas un Lielbritānijas pirmsskolas izglītības programmas.

Otrajā daļā, empīriskajā daļā tika veiktas intervijas un analizēta iegūtā informācija.

Nobeigumā tika izstrādāti secinājumi un ieteikumu veiksmīgai pedagoģiskās sadarbības veidošanai, kā arī ieteikumi par turpmākās pētniecības iespējām.

Atslēgas vārdi - pedagoģiskā sadarbība, pedagoģiskās sadarbības barjeras, pedagoģiskās sadarbības formas un metodes, pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbība.

ANNOTATION

Topic – “Preschool and parent’s cooperation: Latvian – Great Britain experience”.

Author – Liva Ogbuji.

Tutor - Sanita Baranova.

Aim of research – Compare Preschool and parent’s cooperation in Latvia and Great Britain.

Tasks of research –

1. Analyze theoretical and methodological literature on pedagogical cooperation.
2. Analyze normative documents related to pre-school education in Latvia and the Great Britain
3. Conduct an empirical research on pedagogical cooperation in pre-school educational institutions in Latvia and the United Kingdom.
4. Based on the results of the research, develop recommendations for good pedagogical cooperation.

Research question - What are the differences between a pre-school educational institution and parents' cooperation in Latvia and Great Britain?

Research methodology:

Data mining methods-

- Analysis of theoretical literature,
- Document Analysis,
- Partly open interview.

Research base – Preschool in Latvia, nursery in Great Britain, 8 teachers.

Bachelor’s work volume - 41 pages, 2 tables, 4 pictures, 9 supplements, 26 literature used.

The first part analyzes the scientific literature on the importance of pedagogical cooperation, forms, methods and barriers. Latvian and British pre-school educational programs have been studied.

In the second part, the empirical part carried out interviews and analyzed the information obtained.

In conclusion, conclusions and suggestions for successful pedagogical co-operation were drawn up. As well as suggestions for future research opportunities.

Keywords - Pedagogical cooperation, pedagogical cooperation barriers, forms and methods of pedagogical cooperation, pre-school educational institutions and parent’s cooperation.

SATURS

Ievads …….. 5
1. Sadarbība pirmsskolas pedagoģiskajā pamatā 7
1.1. Pirmsskolas izglītības nozīme un vēsture …… 7
1.2. Pedagoģiskā sadarbība ……..... 10
1.3. Pedagoģiskās sadarbības formas un metodes ……..... 13
1.4. Pedagoģiskās sadarbības barjeras ……..... 21
2. Pirmsskolas izglītības iestādes sadarbības ar vecākiem empīriskā izpēte …….. 25
2.1. Pētījuma metodoloģijas apraksts ……..... 25
2.2. Pētījuma bāzes raksturojums ……..... 26
2.3. Pētījuma rezultātu analīze ……..... 27
Nobeigums ……..... 36
Izmantotās literatūras un avotu saraksts …… 39
Pielikumi ……..……..... 42
1. pielikums „Intervijas jautājumi” ……..... 42
2. pielikums „1. intervijas transkripcija” …… 43
3. pielikums „2. intervijas transkripcija” …… 45
4. pielikums „3. intervijas transkripcija” …… 47
5. pielikums „4. intervijas transkripcija” …… 49
6. pielikums„5. intervijas transkripcija” …… 51
7. pielikums „6. intervijas transkripcija” …… 53
8. pielikums „7. intervijas transkripcija” …… 55
9. pielikums „8. intervijas transkripcija” …… 57

IEVADS

Mūsdienu pirmsskolas izglītības iestāžu „mērķis ir sekmēt bērnu daudzpusīgo attīstību, ievērojot viņu attīstības likumsakarības un vajadzības dzīvei nepieciešamo zināšanu un prasmju apguvē, pamatojoties uz pozitīvu attieksmes veidošanu un mācīšanos darot". (Āboltiņa, Bula – Biteniece, Gorjačkina, 2012)

Pirmsskolas izglītības programma nosaka kvalitātes standartu, ko visiem pirmskolas izglītības sniedzēji nepieciešams ievērot. Visiem pirmskolas izglītības sniedzējiem jānodrošina, veiksmīga bērnu izglītošana un attīstība, vienmēr bērnu veselība un drošība ir prioritāte. Tas veicina mācīšanu un mācīšanos, lai nodrošinātu katra bērna gatavību skolai. Un dod bērniem plaša spektra zināšanas un prasmes, kas sagādā atbilstošu pamatu labam nākotnes progresam skolā un dzīvē. (Department of Education, 2017)

Šie mērķi izklausās grandiozi. Visi pirmsskolas izglītības iestādes skolotāji cenšas šo mērķi padarīt par realitāti. Bet vai viss darbs sliecas uz skolotāju šai mērķa īstenošanai? Jau 16. gadsimtā Mārtiņš Luters runāja par mērķtiecīgu ģimenes iesaistīšanu pirmsskolas bērnu izglītībā. Ja par to runāja jau 16. gadsimtā, tad mūsdienās tam vajadzētu būt visiem skaidrs. Bet, vai tā ir?

Sabiedrībā ir plaši izplatīts viedoklis, ka, bērnam uzsākot skolas gaitas vecāku, ietekme izglītības procesā samazinās. Taču, vai tā tiešam ir?

Pilnveidojot savas prasmes pirmskolas izglītības pedagoģijas jomā bieži, saskāros ar atziņām, ka tikai, tad kad izglītības iestādei un vecākiem ir vienots mērķis bērna attīstībā šis process var būt sekmīgs. Literatūrā ir plaši aprakstīts cik ļoti nozīmīga ir skolas un vecāku sadarbība mācību procesa laikā. Lai gan skola gandrīz vienmēr ir sadarbības iniciators vecāku loma šajā procesā ir vitāla.

Pētījuma aktualitāte noteica pētījuma temata izvēli „Pirmsskolas izglītības iestādes sadarbība ar vecākiem: Latvijas - Lielbritānijas pieredze".

Pētījuma objekts – pedagoģiskā sadarbība pirmsskolas izglītības iestādē.

Pētījuma priekšmets – pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbība.

Pētījuma mērķis – salīdzinoši izpētīt pirmsskolas izglītības iestādes sadarbību ar vecākiem Latvijā un Lielbritānijā.

Pētījuma uzdevumi –

1. Analizēt teorētisko un metodisko literatūru par pedagoģisko sadarbību.
2. Analizēt normatīvos dokumentus saistībā ar pirmsskolas izglītību Latvijā un Lielbritānijā.

3. Veikt empīrisku pētījumu par pedagoģisko sadarbību pirmsskolas izglītības iestādē Latvijā un Lielbritānijā.
4. Balstoties pētījuma rezultātos, izstrādāt ieteikumus labas pedagoģiskās sadarbības veikšanai.

Pētījuma jautājums – Kādas ir atšķirības starp pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbību Latvijā un Lielbritānijā?

Pētījuma metodes:

Datu ieguves metodes-

- Teorētiskās literatūras analīze,
- Dokumentu analīze,
- Daļēji atvērtā intervija.

Datu apstrādes un analīzes metodes -

- Kontenanalīze.

Diplomdarbu veido ievads, divas nodaļas ar apakšnodaļām, nobeigums, izmantotās literatūras un informācijas avotu saraksts, 9 pielikumi.

1. SADARBĪBA PIRMSSKOLAS PEDAGOĢISKAJĀ PAMATĀ

1.1. Pirmsskolas izglītības nozīme un vēsture

Kad mēs lasām idejas, cerības un panākumus no cilvēkiem, kas pagātnē profesionāli darbojās pedagoģijas jomā, mēs saprotam, ka daudzas idejas atkārtojas un ir aktuālas arī mūsdienās. Ir daudz nozīmīgu iemeslu, lai mēs zinātu idejas un teorijas, ko ir devuši dažādi slaveni pedagogi, kas turpina ietekmēt pirmsskolas izglītību arī mūsdienās. (Morrison, 2015)

Eiropai ir bagāta vēsture un mantojums pirmsskolas izglītībā. Kas izriet no dažādām teorijām un mācībām, ko pienesuši šīs jomas profesionāļi. Mārtiņš Luters iestājās par izglītību visiem bērniem. Šajā procesā mērķtiecīgi iesaistot vecākus un plašāku komiteju. Jans Amoss Komenskis koncentrējās uz sensoro attīstību, kamēr Džons Loks izcēla labu sensoro materiālu, vides nozīmi un bērnu mijiedarbību ar tiem. Žans Žaks Ruso koncentrējās uz bērnu sociālo un emocionālo attīstību, atzīstot bērnu kā centrālo objektu savā izglītības programmā un mācību procesā. Johans Heinrihs Pestalocijs piešķīra nozīmīgumu bērna ģimenei pirmsskolas izglītības procesa gaitā. Roberts Ovens uzskatīja, ka agrīna izglītība ir līdzeklis, lai kompensētu potenciālos deficītus vidē. Marija Montessori koncentrējās novērošanai, ar ko aizsākās iekļaujošā izglītība. Viņa izvirzīja ideju, ka labākā izglītība ir izglītība, kas iestājās par mūžā mīlestību pret mācīšanos. Žans Piažē apgalvoja, ka kritiska loma ir videi bērnu zināšanu apguvē un viņu aktīva iesaistīšanās. Ļevs Vigotskis oficiāli nostiprināja saplūstošo mācīšanos ar proksimālās attīstības zonu, piešķirot nozīmi sociālajai videi, kurā bērni mācās, aug un attīstās kā kopienas locekļi. Sūzana Aizāka novērtēja pirmsskolas izglītības iestādes ieguldījumu bērnu attīstības procesā, kurās iekštelpu un ārtelpu aktivitātes rosina bērnu uz pašu iniciētām aktivitātēm. (Sollars, 2018)

Frīdrihs Vilhelms Frēbels veltīja savu dzīvi jaunāku bērnu izglītības sistēmas attīstīšanai. Frēbels izveidoja mācību programmu un izglītības metodoloģiju. Frīdrihs Frēbels ierīkoja pirmo pirmskolas izglītības iestādi ticot, ka pirmsskolas izglītība ir formāls process, kas var noritēt organizētā vidē. Šajā procesā viņš ieguva popularitāti un tika dēvēts par „Bērnudārza tēvu." (Morrison, 2015)

Frēbels bērnus salīdzināja ar mazu sēklu. Tie aug un attīstās, no maza, mīksta stobriņa izaug liels ražīgs augs. Tāpēc izglītotāja lomu viņš dēvēja par dārznieka lomu. Frēbela bērnudārzā bērnu izglītošana notika harmonijā ar viņu dabu un apkārtējo visumu. Bērni parāda savu unikālumu spēlējoties. Viņš ticēja, ka kvalitatīva izglītība notiek caur spēli. (Morrison, 2015)

Frēbels zināja no savas pieredzes, ka nestrukturēta spēle nestrādā, un bērni, kas ir pamesti novārtā, neapgūs daudz nepieciešamās prasmes un zināšanas. Bez vadlīnijām, virziena un sagatavotas vides, kurā mācīties, mācīšanās notiktu nedaudz vai pat vispār nenotiktu. Viņš

uzskatīja, ka skolotājs ir atbildīgs par bērna virzīšanu pareizajā ceļā, lai tie nākotnē varētu kļūt par radošiem, pienesošiem sabiedrības locekļiem. (Morrison 2015)

Lai gan šīs teorijas un mācības ir izdzīvojušas un devušas ieguldījumu pirmsskolas izglītības pamatu nostiprināšanai. Neraugoties uz šo bagāto, mantojumu politika un prakse Eiropā ir dažāda. Valstis veido pašas savu izglītības saturu. Izmaiņas var rasties kultūras, ģeopolitisko spēku, vēsturisko un tehnoloģiju attīstību, dažādu pakalpojumu nodrošināšanu, pieaugušo uzskatu, cerības par bērniem un bērnību atšķirību dēļ. (Sollars 2018)

„Izglītība ir mērķtiecīgi organizēta sabiedrības vēsturistiskās pieredzes, kultūrvērtību apgūšanas, pārmantošana, sistematizētu zināšanu un prasmju apguves, personības īpašību, pārliecību, attieksmju un vērtību veidošanās joma, atbilstošu praktisku darbību kopums un rezultāts." (Beļickis, Blūma, Koķe, 2000 79.)

Izglītības mērķis ir attīstīt katra indivīda spējas, padziļināt pasaulīgās zināšanas un, protams, iemācīt prasmes, kas spētu cilvēkam kļūt ekonomiski ražīgam. Dauzi zinātnieki mūsdienās kritizē un izturas skeptiski pret izglītības sistēmu. Daži uzskata, ka izglītības sistēma bērnus „ieliek rāmjos". Bērni zaudē ticību un pārliecību sev. Viņuprāt, izglītība nav objektīvs indivīda spēju attīstīšanas process. (Robinsons, 2013)

Izglītības sistēma mūsdienās ir standartu virzīta. Vissvarīgākais ir rezultāti, atzīmes un sasniegumi. Protams, visiem ir nepieciešami dati, lai palīdzētu mums saprast, kas notiek skolās, bet izglītība ir cilvēcisks bizness. Izglītība ir par cilvēkiem, un par apstākļu radīšanu, kurā cilvēki var attīstīties un kļūt par labākajām profesionāļiem. Attīstīt dažādus talantus - gan viņu pašu interesēs, gan arī ekonomisko, sociālo un kultūras jomu dēļ. Metafora, ko daži kritiķi pielieto, ka izglītība ir kā ražošana. Viņi tā uzskata, jo redz daudzas industriālas iezīmes mūsu skolās un pirmsskolās. Visa pamatā ir standarti un atbilstība pēc standartiem. (Robinson, 2015)

Viens no izglītības sistēmas diskusijas jautājumiem, ir par audzēkņu miega higiēnu un atpūtas kvalitāti. Pētījums, kurā tika analizēts mājizglītības un publisko skolu skolēnu miega ilgums, tika atklāts, ka majizglītības bērni cēlās uz skolu, kad publisko skolu audzēkņi jau bija skolās. Publisko skolu audzēkņiem bija īsāks miega ilgums, pildot vairāk mājas darbus un izmantojot tehnoloģijas pirms gulētiešanas. Neskatoties uz skolas veidu, tehnoloģijas guļamistabā pierādīja īsāku miega ilgumu. Jaunākie ziņojumi liecina, ka vēlāks skolas sākuma laiks pozitīvi ietekmē akadēmisko funkcionalitāti. Citi rezultāti min, ka tas samazina nogurumu, uzlabo veselību un pašsajūtu. Skolēniem, kas izglītojas mājās nevajag celties agri un steigties uz autobusu. (Meltzer, Shaheed, Ambler 2016)

Mēs neorganizējam savas dienas ik pa četrdesmit minūšu laika sprīžiem un tad, kad noskan zvans dodamies tālāk un darām ko citu. Bet tā mēs darām mūsu izglītības iestādēs. Un

tas ļoti bieži rada grūtības mācīšanās procesa laikā. Mēs nenosēdinām cilvēkus mājās pie galdiem un neliekam viņiem aizpildīt dažādu atbilžu variantu testus. Nevar apgalvot, ka visas skolas pielieto šādu praksi ir daudzas brīnišķīgas skolas, kurās strādā lieliski pedagogi. Bet vairākums skolu seko tieši šādam piemēram un tas ir jāmaina. Pasaule mainās ļoti ātri. Mums vajag mainīt un veidot izglītības sistēmu, kas ir piemērota mūsdienām. (Robinson, 2015)

Viens no svarīgākajiem izglītības iestādes mērķiem ir veicināt bērna akadēmisko attīstību. Taču šis mērķis nesliecas tikai uz izglītības iestādes pleciem. Vecākiem ir ievērojama loma savā bērna attīstībā. Piemēram, pētījuma rezultātā ir pierādījies, ka ir cieša saistība starp bērnu sasniegumiem skolā un vecāku iesaistīšanos izglītības procesā. Pētījuma rezultāti liecina, ka vecāku iesaistīšanās ir saistīta pozitīvu iespaidu veidošanu uz bērna kognitīvo un emociju attīstību. Bērniem pastiprinās motivācija, un samazinās laiks, kas tiek pavadīts pildot mājas darbus. Vispārinot kopumā, audzēkņa spējas un prasmes paaugstinās. Papildus pierādījumi liecina, ka novērojamas pozitīvas attiecības starp vecāku iesaistīšanos un skolēnu akadēmiskajiem rezultātiem, konkrēti, lasīšanā un matemātikā. Šie secinājumi liecina, ka bērni, kuru vecāki ir iesaistīti izglītības procesā, iegūst labākus rezultātus dažāda veida attīstības jomās. Kopumā, šis pētījums iezīmē svarīgumu vecāku un bērnu skolas attiecībām. (Harper, Pelletier 2010)

Autore secina, ka mūsdienu izglītības sistēma ir daudzu gadsimtu ilgstošu pētījumu un ieguldīta darba, rezultāts. Pagātne ļauj mums uzlabot mūsu panākumus nākotnē, mēs salīdzinām izvērtējam un pieņemam, mūsuprāt, efektīvākus lēmumus. Slavens britu zinātniskās vēstures pētnieks reiz apgalvoja. Kāpēc mums vajag ieskatīties pagātnē, lai sagatavotos nākotnei? Tāpēc, ka nav citas vietas, kur skatīties. (Burke, 2002) Autoresprāt, tieši šāds process ir noticis ar mūsu izglītības sistēmu, ko mēs redzam šodien. Tā kā cilvēkiem ir vienmēr, kur tiekties un sevi uzlabot, tā arī ir ar lietām un sistēmām apkārt mums. Izglītības sistēma mūsdienās ir pieejamāka un profesionālāka. Mēs cenšamies pievērsties pie katra bērna individuāli, ievērot viņu personību, mācīšanās veidu, stiprās un vājās puses. Apzināties, ka zināšanas un prasmes kā tās pielietot ir svarīgākas par „iekalšanu galvā". Autore secina, ka atīstība un izaugsme notiek tikai pēc neatlaidīga smaga ieguldīta darba.

Izglītības sistēma uzlabojas un attīstās taču daudzi zinātnieki saskata problēmas. Autoresprāt, viņi redz procesus, kurus uzlabojot varētu pozitīvi ietekmēt audzēkņu, skolas personāla un izglītības programmas progresu. Izglītības sistēmas rezultātā daudzi uzskata, ka viņiem nepiemīt radošums. (Robinsons 2013) Autore secina, ka šī sistēma mūs ierobežo, „ieliek rāmjos", mēs mācām, „kā darīt pareizi", bet dažkārt paši neesam pārliecināti par lietu pareizumu. Mēs uztraucamies par sekmēm un rezultātiem, kuras daudzkārt ir neadekvātas un nenovērtē skolēnu objektīvās spējas, prasmes un zināšanas.

Uzsākot gaitas izglītības iestādēs, vairākums bērna vecāku izglītošanas slogu negulda uz pedagogu pleciem. Ticot, ka viņu darbs ir izglītošanas jomā, ir padarīts. Meklējot informāciju par šo tēmu, autore saskārās ar daudziem pētījumiem, kuros atklājas, ka vecāki, kas aktīvi piedalās izglītības iestādes veidotos pasākumos viņu bērniem, ir lielāka iespējamība gūt labākus panākumus mācībās. Šādus veidotos pasākumus sauc par pedagoģisko sadarbību.

1.2. Pedagoģiskā sadarbība

Pedagoģiskā sadarbība ir process, kurā vecāki un ģimenes locekļi izmanto savas spējas, lai palīdzētu sev, saviem bērniem un pirmsskolas izglītības programmai. Ģimene, bērni, un programma ir visi iesaistīti šajā procesā, visi trīs dalībnieki iegūst labumu no labi izplānotas sadarbības programmas. (Morrison 2015)

Sadarbības jēdziens tiek traktēts dažādi, bet visos tiek iekļauti galvenie priekšnoteikumi:

- kopīgi mērķi sadarbībā iesaistītajām pusēm;
- kopīga darbība šo mērķu sasniegšanā;
- atbildības apzināšanās un tās sadalīšana starp sadarbībā iesaistītajām pusēm. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Psiholoģijas vārdnīcā sadarbības jēdziens skaidrots šādi: Sadarbība ir tāda cilvēku mijiedarbība, kurā notiek apvienošanās, izvirzot kopīgu mērķi, vai savstarpējas darbības saskaņošana. (Giluča, Kaņepēja, Dzintere, 2003)

Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca jēdzienu skaidro šādi „sadarbība ir kopīga darbība, savstarpēji saskaņota darbība, vajadzības gadījumā cits citam palīdzot, cits citu atbalstot. Sadarbības partneriem var būt kopīgi mērķi kopīgi uzdevumi vai arī katram savs mērķis un uzdevumi”. (Beļickis, Blūma, Koķe, 2000, 151.)

D. Dzintere sadarbības jēdzienu izskaidro šādi: savstarpējā sadarbība (mijiedarbība) kā pedagoģiska parādība ir dažādu audzināšanas kolektīvu (bērnudārza, ģimenes) īstenotās attiecības, kas iedarbojas uz bērnu. Bērnudārza un ģimenes sadarbība ir saikņu realizācijas process vispusīgi attīstītas personības veidošanā. (Giluča, Kaņepēja, Dzintere, 2003)

A. Baldiņš, A. Raževa sadarbības procesu attēlo šādi. Skatīt 1.1. attēlu.

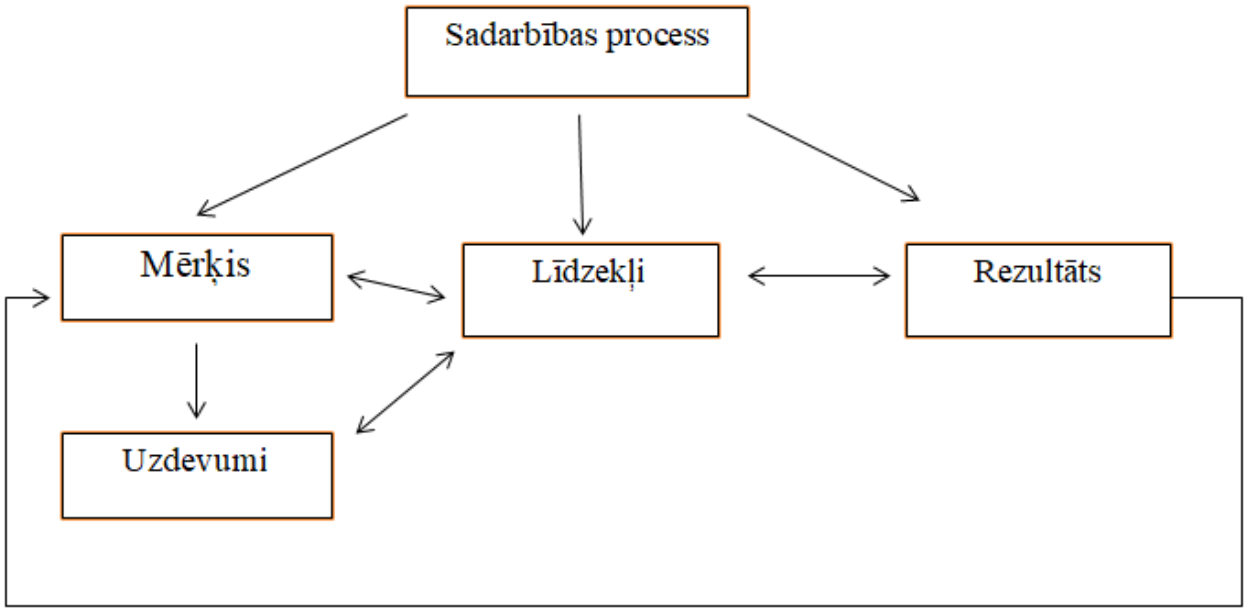

1.1. attēls - **Sadarbības process** (Baldiņš, Raževa, 2001, 8.)

Abpusēja saprašanās un regulāra komunikācijas palīdzēs nodrošināt veiksmīgu sadarbību. (Research Center for..., n.d.) Sadarbības īstenošana iespējama tikai tad, kad jebkurš no komponentiem ir vienlīdz nozīmīgs un atrodas prioritātes attiecībās cits ar citu. Sadarbības īstenošana ir apzināts un sistemātisks process. Skolas un ģimenes sadarbībā svarīgi, ka sadarbības iniciators visbiežāk, ir skola, taču tas nenozīmē, ka skola kļūst svarīgāko par sadarbības komponentu. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Bērnu dārzā bērni ir nošķirti no savas ģimenes un pavada laiku kopā ar sava vecuma bērniem un skolotājiem. Tomēr, ģimene ir pamats katra bērna dzīvē, un sadarbība ar vecākiem ir neaizstājams komponents efektīvai pirmsskolas izglītībai. Ja bērnam ir neregulārs dienas režīms vai pat aukstums mājās šādas situācijas ietekmē viņa ikdienu bērnu dārzā. Ir paredzams, ka īpaši ģimenes notikumi kā maza brāļa vai māsas ienākšana ģimenē, ģimenes locekļu veselības problēmas ietekmē bērnu uzvedību. Tāpēc izpratne par katra bērna ģimenes vidi ir būtiska, lai nodrošinātu kvalitatīvu izglītību. (Research Center for..., n.d.)

Veiksmīgai pedagoģiskai sadarbībai nepieciešama griba, atvērtība, cieņa, līdzjūtība, godīgums un rīcības brīvība. Labu attiecību veidošanas procesā ir svarīgi ievērot dažus noteikumus:

- diagnosticēt savstarpējās attiecības;
- vienoties par gaidāmajiem rezultātiem;

- izstrādāt skaidrus sadarbības noteikumus. (Faber A., Mazlish E, n.d.)

Vairākums skolotāju domā par labu attiecību veidošanu ar vecākiem. Tomēr, tāpat kā uzskati par mācīšanu un mācību vidi atšķiras, tā arī uzskati par labu attiecību veidošanu atšķiras. No vienas puses labas attiecības, ir attiecības kurās ir efektīva lomu un funkciju sadalīšana starp mājām un skolu, optimāla sociāla distance un abpusēja cieņa. Bet no otras puses pastāv uzskats, ka skola ir funkcionē, kā attālināta ģimene, vairāk atvērtāka sistēma. Ģimene un skola krustojas ap bērna dzīvi. (Kayes, n.d.)

Neskatoties uz taktiku kādu izvēlas skolotājs ir daži nosacījumi, kas palīdzēs šai sadarbībai noritēt gludi, un efektīvi:

- pedagogam jāsper pirmie soļi pretim labai sadarbībai;
- jāatsakās no aizspriedumiem un jābūt gatavam komunicēt ar visiem vecākiem;
- ticēt, ka sadarbības efektivitāte atkarīga no abām pusēm;
- ierīkot draudzīgu un mierīgu atmosfēru sarunām;
- iesaistīt visus vecākus sadarbībā;
- mierīgi uztvert kritiku un analizēt to. (Faber A., Mazlish E, n.d.)

Analizējot zinātnisko literatūru par tēmu pedagoģiskā sadarbība, autore vēlas izcelt, ka šīs sadarbības galvenais mērķis ir pozitīvi ietekmēt bērna attīstību. Bērns ir šīs sadarbības centrā, skolotājs un vecāki ir vienlīdz svarīgi komponenti, kam ir vienots mērķis – bērna izaugsme un attīstība. Autore šo procesu attēlo šādi.

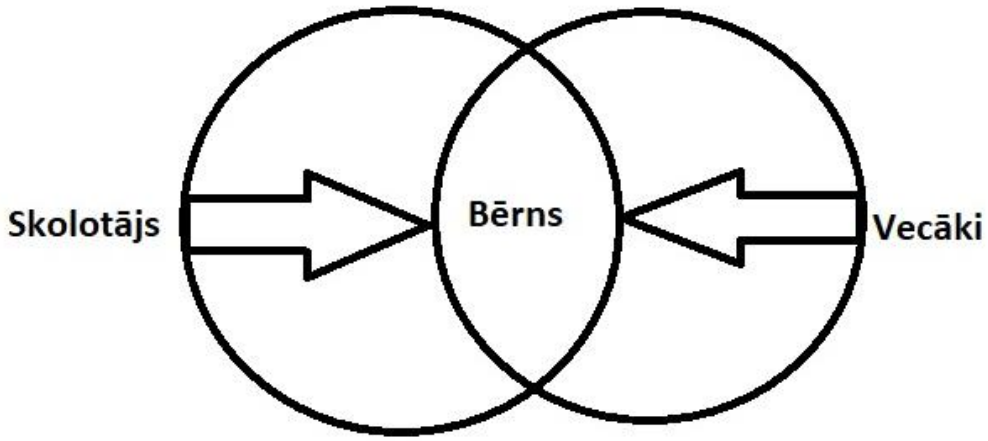

1.2. att. - **Pedagoģiskā sadarbība**

Bērns ir šīs sadarbības vidū, jo ir iemesls šīs sadarbības veidošanai. Vecākiem un skolotājiem ir vienāds nolūks – rūpēties par veiksmīgu bērna attīstību.

Autore secina, ka pedagoģiskās sadarbības rezultātā labumu iegūst visi tās komponenti, taču reizēm šīs sadarbības veidošanas laikā rodas grūtības. Pedagogs un vecāki ir aizņemti, vecāki nevēlas apmeklēt pedagoga rīkotos sadarbības pasākumus vai rodas kādas komunikācijas problēmas, kas rada nelielu konfliktsituāciju. Lai veidotu veiksmīgu skolotāja un vecāku sadarbību, ir jāizstrādā sadarbības programma. Šis process nenotiek vienkārši pats no sevis, tā ir mērķtiecīgi plānota darbība visa mācību gada garumā. Lai varētu izplānot vispiemērotāko pedagoģisko sadarbības programmu, jāiepazīstas ar sadarbības formām un metodēm.

1.3. Pedagoģiskās sadarbības formas un metodes

Skolas un ģimenes sadarbība ir sistemātisks process, kurā skaidri definēts sadarbības saturs, noteikti tās veidi un precīzi izstrādātas norises formas. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Skolas un ģimenes sadarbības saturs ir pedagoģisko mērķu sasniegšanai nepieciešams procesu elementu kopums, kas tiek vienādi izprasts gan skolā, gan ģimenē. Sadarbības saturu var noteikt, atbildot uz jautājumu – kāpēc mēs problēmu risinām, piemēram, kāpēc jāpaaugstina vecāku pedagoģiskās kompetences kvalitāte utt. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Vecāku zināšanas pedagoģijā un psiholoģijā ir svarīgas, lai varētu izvēlēties un lietot vispiemērotākās audzināšanas metodes, paņēmienus un līdzekļus. Bet jāatceras, ka zināšanas nepavisam nenozīmē veiksmīgus panākumus audzināšanas jomā. Nepieciešama arī pedagoģiskā stāvokļa analīze, pareizs vērtējums un pēc tam sistemātisks un mērķtiecīgs darbs zināšanu izmantošanā. Zināšanas ir viens no pareizas audzināšanas pamatnosacījumiem. Vecāku izglītošana ir nozīmīgs uzdevums pirmsskolas izglītības iestādēs darbā. (Giluča, Kaņepēja, Dzintere, 2003)

Skolas un ģimenes sadarbības formas ir ārējais satura organizācijas veids. Izvēloties pareizo pieeju, iespējams ar nelieliem cilvēku un materiālajiem resursiem, optimāli īsā laikā sasniegt abpusēji pieņemamu problēmu risinājumu. Tāpēc sadarbību formu pārzināšana ir ļoti nozīmīga, lai skolotāji un vecāki varētu veidot sadarbību, kas vērsta uz vispārēju uzdevumu atrisināšanu. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Autori A. Baldiņš un A. Raževa sadarbības formas iedala individuālajās, grupālās un frontālās. Shematiski to var attēlot šādi. Skatīt 1.3. attēlu.

1.3.att. **Skolas un ģimenes sadarbības formas** (Baldiņš, Raževa, 2001, 13.)

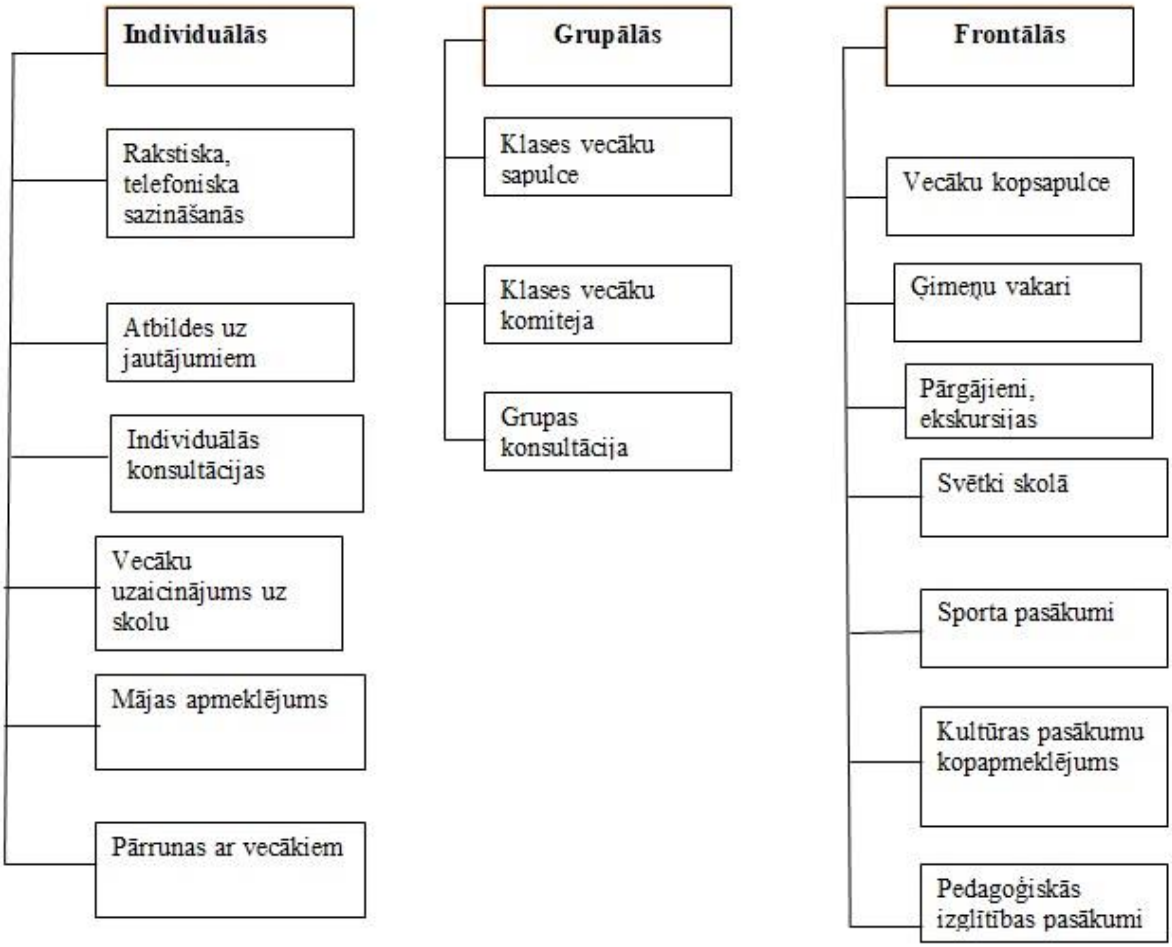

Viena no sadarbības formām ir **individuālais** darbs ar vecākiem. Šī sadarbības forma ir svarīga un iedarbīga. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Rakstiska vai telefoniska sazināšanās ir ātrs veids kā informēt vecākus par viņa bērna skolas gaitām. Ja raksta vecākiem vēstuli tai jābūt konkrētai, neaizskarošai, informatīvai un rosinošai uz sadarbību. Nedrīkst informāciju rakstīt dienasgrāmatās vai burtnīcās. (Baldiņš, Raževa, 2001) Šāds ziņojums kalpo, lai iegūtu bērnu vecāku uzticību. Vēstulei vajag būt pārdomātai, lai tā varētu ilustrēt bērna progresu un attīstības procesu pirmsskolas izglītības iestādē. (Research Center for..., n.d.) Telefoniska sazināšanās ir domāta tikai steidzošos gadījumos, kad nepieciešama ātra sazināšanās. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Atbildes uz jautājumiem šī sadarbības forma parasti tiek, īstenota pēc vecāku vai aprūpētāja iniciatīvas. Šo sadarbības formu pielieto vacāku sapulču, atvērto durvju dienu vai pēc individuāla pieprasījuma. Skolotājs var piesaistīt citu profesionāļu palīdzību. Pedagogam

jāizsakās skaidri un saprotami, apzinoties vecāku, aprūpētāju zināšanas pedagoģijas lomā. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Vecāku uzaicinājums uz skolu ir sadarbības forma, kas tiek izmantota ārkārtējos gadījumos vai, kad pedagogs vēlas piesaistīt citu profesionāļu palīdzību. Skolotājam precīzi jānorāda laiks un telpa, jārespektē vecāku aizņemtība. Tikšanās laikā ieteicama skolēna klātbūtne. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Individuālās konsultācijas ir sadarbības forma, kuru pedagogs plāno pats. Skolotājs nosaka konkrētu laiku, telpu, kurā vecāki var saņemt konsultāciju. Konsultāciju laiki jāplāno tā, lai citi izglītības iestādes darbinieki varētu ierasties. Skolotājs var veikt aptauju vecāku vidū, lai izvēlētos kādas konsultācijas rīkot. (Giluča, Kaņepēja, Dzintere, 2003)

Mājas apmeklējums šī sadarbības forma kļūst arvien populārāka. Daudzas izglītības iestādes mūsdienās iedrošina skolotājām doties mājas apmeklējumā, tas dod iespēju pedagogam lūgt palīdzību vecākiem viņa atvases izglītošanā. Pirms pedagogs dodas mājas apmeklējumā viņam ir jāsaņem neliela apmācība. Mājas apmeklējums demonstrē, ka pedagogs un skolas administrācija vēlas iekļaut vecākus izglītības procesa gaitā. Mājas apmeklējums palīdz skolotājam demonstrēt interesi viņu audzēkņos un audzēkņu ģimenēs. Saprast izglītojamos labāk redzot viņus mājas vidē. Šī sadarbības forma nedrīkst aizstāt vecāku konferences, apmeklējuma laikā nedrīkst pārrunāt bērna mācīšanās progresu. (Morrison 2015)

Pārrunas ar vecākiem ir sadarbības forma, ko vairāk kārt izmanto pirmsskolas/ sākumizglītības posmā. Šajā posmā šī sadarbības forma ir īpaši aktuāla, jo sasniegumi mācībās netiek vērtēti ar atzīmi, kas dažkārt rada neizpratni vecāku vidū. Pārrunas ar vecākiem izmanto arī vecākās klasēs, kad skolēniem jāpieņem lēmums par turpmākās nākotnes profesiju. Pedagogs var informēt vecākus par atvases talantiem, dotumiem un sfērām, kas viņam padodas vislabāk. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Grupālās darbības formas galvenās iezīmes:

- piedalās vecāki ar vienotiem mērķiem;
- notiek kopēja darbība;
- konkrētas vienojošas pazīmes (vecāki, kuru bērniem ir uzvedības problēmas u.c.);
- vecāki, kas piedalās, ir savstarpēji pazīstami;
- dominē savstarpējā pieredze apmaiņa;
- viedokļu saskaņošana klases pedagoga klātbūtnē. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Klases vecāku sapulce Skolotājas organizē regulāras tikšanās ar vecākiem, lai pārrunātu pirmsskolas izglītības principus, bērnu dārza menedžmenta pamatnostādnes un katra bērna progresu. Šī tikšanās laikā var veidot iespēju ģimenēm dalīties ar savām problēmām un bažām. Daloties ar idejām tikšanās laikā, skolotājs var veidot pozitīvas attiecības ar vecākiem. (Research Center for..., n.d.)

Klases vecāku komiteja šī sadarbības forma, kurā iesaistās izvēlētie vai brīvprātīgi piekritušie klases vecāku pārstāvji. Šie vecāki pārstāv klases vecāku viedokli. Klases vecāku komitejā jāievēro brīvprātīgums, nedrīkst uzspiest pienākumus. Klases skolotājs sadarbojas ar vecāku komiteju izglīto vecākus par tās funkcijām un darbības sfērām. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Grupas konsultācija šī sadarbības forma ir ieteicama piecus līdz sešus gadus vecu bērnu vecākiem. Šīs konsultācijas nodrošina vecāku izglītošanu un konsultāciju audzināšanas jautājumos. Konsultāciju sarunu tēmas var mainīties atbilstoši konkrētajai situācijai. Pirms pedagogs plāno konsultāciju jāievēro bērnu vecāku pedagoģiskā pieredze un zināšanas. (Giluča, Kaņepēja, Dzintere, 2003)

Frontālās darbības formas galvenās iezīmes,

- iesaistās vairāk cilvēku;
- nesaista kopīgi mērķi un intereses;
- savstarpējā sadarbība formāla vai vispār nav;
- parasti veido, lai saliedētu skolu, nevis tikai klasi. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Skolas vecāku kopsapulces ir frontālā sadarbības forma. Šī sadarbības forma ir līdzīga klases vecāku sapulcei, taču kopsapulču tēma ir daudz vispārinātāka un biežāk domāta, lai pārstāvētu izglītības iestādes mērķus. Dažkārt tiek piesaistīti citi šīs jomas profesionāļi, lai sniegtu atbalstītu pedagoģisko jautājumu risināšanā. (Giluča, Kaņepēja, Dzintere, 2003)

Ģimeņu vakari ir sadarbības forma, kas stiprina skolas tradīcijas. Šī sadarbības forma tiek izmantota izglītības iestādēs ar senu vēsturi. Ģimeņu vakari ir gan izglītojoši, gan izklaidējoši pasākumi. Šī sadarbības forma palīdz saliedēt ģimeni. Var piesaistīt speciālistu palīdzību. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Svētki skolā/ pirmskolā ir sadarbības forma, kurā iesaistās pedagogi, bērni, ģimene un ģimenes locekļu dažkārt pat komitejas oficiālie pārstāvji. Šādi pasākumi parasti tiek rīkoti valsts vai tradīciju svētku laikā. Vecāki šajos pasākumos redz sava bērna attīstības progresu. Šī sadarbības procesa laikā netiek diskutēts par pedagoģisko problēmu jautājumiem. Pats galvenais, lai visi pasākumā iesaistītie justos labi. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Pārgājieni un ekskursijas sadarbības forma, kurā iesaistās pedagoģi, bērni, viņu vecāki un citi ģimenes locekļi. Šādos pasākumos jāiesaista daudz skolas pedagoģisko darbinieku. Šādu pasākumu laikā var novērot bērnu un ģimenes vai ģimenes locekļu neformālo sadarbību. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Vecāki bieži piedalās dažādu **sporta pasākumu** organizēšanā. Viņi arī piedalās šo pasākumu plānošanā, lai šāds pasākums noritētu gludi nepieciešamas daudz palīdzīgas rokas. Sporta pasākumi atšķiras no ikdienas aktivitātēm bērnu dārzā. Jāsaprot, ka bērni var būt stāvā sajūsmā vai justies nedaudz bēdīgi un aizkaitināti. Var notikt dažādas neieplānotas lietas. Vecākiem ne tikai ir jāpalīdz šādu pasākumi organizācijā, bet arī jāpalīdz uzmanīt bērnus, lai izvairītos no problēmām. Sadarbošanās un abpusēja saprašanās ar vecākiem palīdz pedagogam sporta pasākumus novadīt veiksmīgi. Caur aktivitātēm, sportu un iesaistīšanos bērni un vecāki var stiprināt savas attiecības, daloties jaunos neaizmirstamos piedzīvojumos. (Research Center for..., n.d.)

Kultūras pasākumu kopapmeklējums šī sadarbības metode visbiežāk notiek lauku skolās/ pirmsskolās. Rīkojot šos pasākumus, pedagogam jārēķinās ar tā izmaksām. Var piesaistīt finansējumu, ja vecāku finansiālā situācija neatbilst pasākumu izmaksām. Šādos pasākumos vecāki iesaistās brīvprātīgi. (Baldiņš, Raževa, 2001)

Pedagoģiskās izglītības pasākumi ir mērķtiecīgi plānoti pasākumi, lai izglītotu vecākus par pedagoģijas un audzināšanas jautājumiem. Šo pasākumu laikā var piesaistīt jomas speciālistus. (Education Scotland, n.d.)

Ir daudz nozīmīgi iemesli, lai izveidotu un attīstītu sadarbību starp izglītības iestādi, ģimeni un sabiedrību. Galvenais iemesls šādai sadarbībai ir palīdzēt bērnam gūt panākumus skolā/ pirmsskolā. Citi ne mazāk svarīgi iemesli ir uzlabot izglītības iestādes klimatu un mācību programmas. Attīstot vecāku vadības prasmes, palīdzot ģimenēm sazināties vienām ar otru, un ar citiem izglītības iestādē vai pat sabiedrībā, un atbalstīt skolotājas viņu darbā. Visi šie iemesli akcentē vecāku iekļaušanas nozīmi izglītības procesa gaitā. Vecāki kuri aktīvi darbojas skolas/ pirmsskolas vidē un uztur spēcīgas un pozitīvas attiecības ar izglītības iestādi. (Durišic, Bunijevac, n.d.)

Autore Džoisa Epšteina, kas ieguldījusi savu profesionālo dzīvi publikāciju rakstīšanā par skolu, ģimeni un kopienas sadarbību, izdalījusi sešus vecāku iesaistīšanas veidus. Skatīt 1.4. attēlu.

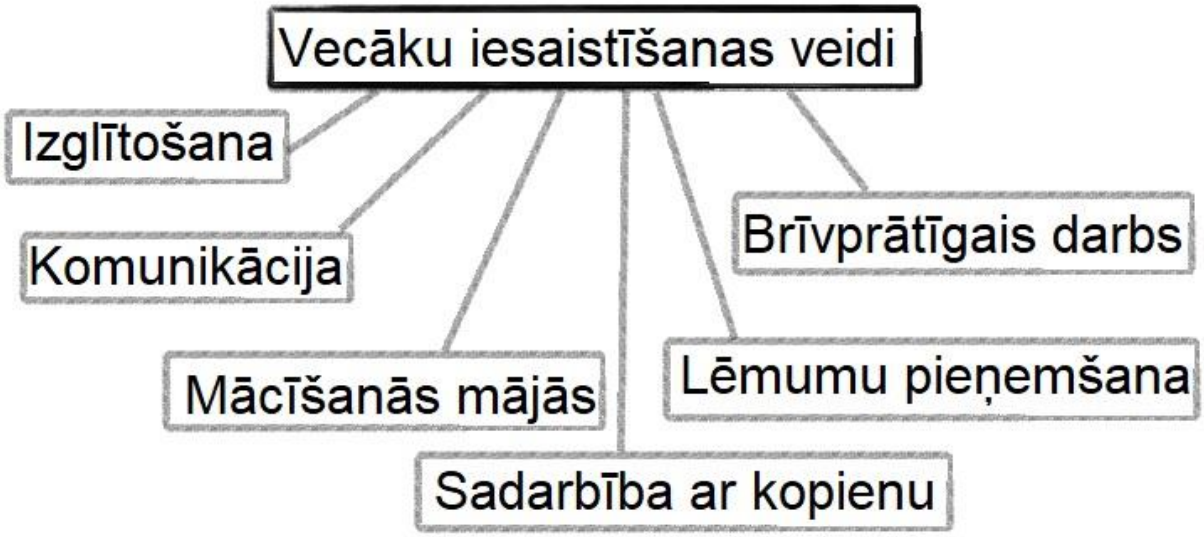

1.4. att. - **Vecāku iesaistīšanas veidi** (Epstein, n.d.)

Svarīgu lomu vecāku un skolas sadarbībā ieņem ģimenes **izglītošana**. Tādējādi vecāki spēj uzlabot savas pedagoģiskās zināšanas un risināt ar tām saistītās problēmas. Lai vecāki spētu veiksmīgi audzināt savus bērnus nepietiek tikai ar mīlestību un atbildību ir nepieciešamas arī zināšanas. (Braše, 2010) Šis veids palīdz ģimenēm izveidot mājas vidi, kas atbalstītu bērnus, kā skolēnus. Vecāku izglītošana caur kursiem un dažādām apmācībām palīdz viņiem būt pārliecinātākiem par sevi. Tas ļauj just atbalstu no izglītības iestādes un citiem cilvēkiem. Šīs veids uzlabo bērnu ieradumus un ietekmē vai uzlabo viņu skolas/ pirmsskolas apmeklētību. Viņi sāk novērtēt izglītības nozīmi un ciena savus vecākus. Skolotājas ieguvums ir zināšanas par ģimenes paradumiem, mērķiem, vajadzībām, kultūru un uzskatiem. (Epstein, n.d.)

Ļoti nozīmīgs vecāku iesaistīšanas veids ir izveidot efektīvu izglītības iestādes un mājas, mājas un izglītības iestādes **komunikāciju** par skolas programmām un bērna progresu. (Epstein, n.d.) Ģimenei un skolotājam vienam otru ir jāiepazīst, šādas tiešās zināšanas atvieglo turpmāko sadarbības procesu. (Bethere, 2013) Daži no šīs paraugprakses piemēriem ir konference ar vecākiem vismaz vienreiz gadā, skaidri izpausta informācija par skolas/ pirmsskolas programmām, reformām un noteikumiem. Regulāra un noderīga saziņa izmantojot telefonu, vēstules ziņojumus un citus saziņas līdzekļus. Šādas veiksmīgas komunikācijas rezultātā audzēknis būs informēts par savu mācīšanās progresu un zinās kā saglabāt vai uzlabot savus panākumus. Zinās skolas/ pirmsskolas noteikumus un uzvedības

normas. Vecāki būs informēti par izglītības iestādes politiku un sava bērna akadēmisko attīstību. (Epstein, n.d.)

Mācīšanās mājās, nodrošināt ģimenes ar informāciju un idejām kā palīdzēt bērniem ar mājas darbiem un citām ar mācību programmu saistītām aktivitātēm. Aktivitātes, lai iedrošinātu mācīšanos mājās nodrošina vecākus ar informāciju, ko bērni nodarbojas izglītības iestādē un kā palīdzēt ar mājas darbiem. (Durišic, Bunijevac, n.d.) Pedagogs var veidot dažādas ģimeņu aktivitātes skolā/ pirmsskolā par matemātiku, dabas zinātnēm un lasīšanu. Informēt ģimeni par zināšanām un prasmēm, kas vajadzīgas katrā vecumposmā. Izveidot aktivitāšu kalendāru vecākiem un bērniem mājas apstākļos. Mācīšanās mājās palīdzēs uzlabot bērna zināšanas un prasmes. Bērni izpildīs savus mājas darbus un veidos pozitīvu attieksmi pret skolu/ pirmsskolu. Vecāki zinās kā atbalstīt un palīdzēt saviem bērniem, viņi būs informētāki par mācību programmu saturu. (Epstein, n.d.)

Identificējiet un integrējiet resursus no sabiedrības, lai stiprinātu izglītības iestādes programmas, ģimenes un bērnu mācīšanās attīstību. **Sadarbība ar kopienu** var palīdzēt bērniem attīstīt viņu spējas un talantus. Sniegt plašāku ieskatu karjeras izvēlē un turpmākajā izglītībā. Īpašas priekšrocības caur dažādām programmām, pakalpojumiem un iespējām, kas savieno bērnus ar sabiedrību. Daži no prakses piemēriem, informēt bērnus un viņu vecākus par sabiedrības veselību, kultūras un atpūtas pasākumiem, sociālo atbalstu un citām programmām. Informēt par sabiedrības aktivitātēm, kas ir saistītas ar mācīšanās prasmēm un talantiem ieskaitot vasaras programmas bērniem. (Epsein, n.d.)

Iesaistīt vecākus izglītības iestādes **lēmumu pieņemšanā**, lai attīstu vecāku līderus un pārstāvjus. Šis sadarbības veids var sagādāt dažādus izaicinājumus. (Durišic, Bunijevac, n.d.) Viens no tiem ir iesaistīt vecāku līderus no visām rasēm, etniskajām, sociālekonomiskajām un citām grupām izglītības iestādē. Pedagogam ir jāizveido patstāvīgas grupas, kas iestājas par izglītības iestādes reformām un uzlabojumiem. Šādā veidā vecāki jutīsies piederīgi izglītības iestādes dzīvei un dalīsies pieredzē ar citiem vecākiem. Veidos izpratni par izglītības iestādes noteikumiem un politiku. Tas liek skolēniem justies, ka viņu intereses ir aizstāvētas un aizsargātas. (Epsein, n.d.)

Pēdējais sadarbības veids, ko izdala Epšteina, ir **brīvprātīgais darbs**. Viņa aicina pedagogus iesaistīt vecākus izglītības iestādes darbā. Rīkot dažādas klases brīvprātīgos darbus, lai palīdzētu pedagogiem, skolēniem un administrācijai. Izveidot vecāku istabu vai ģimenes centru brīvprātīgajam darbam, sapulcēm un diskusijām. Katrā mācību gada sākumā izveidot nelielu aptauju par klases talantiem, brīvo laiku, atrašanos vietu un brīvprātīgo darbu. Dažkārt var rasties problēmas piemērota laika plānošanā, vecāku iesaistīšanā, bet galvenais ir censties iesaistīt visus vecākus un likt viņiem saprast, ka visi ir gaidīti. Šis iesaistīšanas veids

palīdz skolēniem attīstīt prasmes komunicēt ar pieaugušajiem, iegūt daudz jaunas radošas prasmes un talantus. Tas palīdz vecākiem saprast skolotājas darbu, rast komfortu skolas/ pirmsskolas vidē un, iespējams, pārnest un nodarboties ar šīm aktivitātēm mājās. Tas radīs sajūtu, ka ģimenes ir novērtētas un gaidītas izglītības iestādē. (Epsein, n.d.)

Izglītības iestādes un vecāku sadarbība ir neatņemams komponents pedagoga profesionālajā darbībā. Analizējot Latvijas un dažādu ārzemju autoru publikācijas, par sadarbības formām un metodēm autore secina, ka viens no galvenajiem nosacījumiem ir pedagogam jābūt atvērtam un laipnam. Autoresprāt, laba un veiksmīga komunikācija sākas ar cilvēku. Ja pedagogam būs visas teorētiskās zināšanas par sadarbības formām un metodēm, bet komunikācija ar viņu būs apgrūtināta, jo pedagogs ir dusmīgs, neapmierināts un aizkaitināts. Sadarbība neveidosies un radīsies nenozīmīgi konflikti. Skolotājam ir jābūt cilvēcīgam, jāatsakās no aizspriedumiem, jābūt iejūtīgam un saprotošam. Viegli jāuztver kritika un jāieklausās vecākos, jānovērtē viņu autoritāte bērna audzināšanā.

Autoresprāt, pedagogam ir jācenšas iesaistīt vecākus izmantojot dažādas metodes, vecāku sapulce divreiz gadā ir par maz. Ja skolotājs vienreiz pusgadā izveido vecāku sapulci, un sapulces laikā tikai kritizē vecāku darbību, bērnu uzvedību, attīstību un spējas. Vecāki zaudēs interesi par izglītības iestādes politiku un aktivitātēm. Lasot teorētiskos materiālus, autore saskārās ar daudziem pētījumiem, kas izcēla pozitīvo ietekmi uz bērnu, vecāku iesaistīšanās rezultātā. Bērni jūtas pārliecinātāki, un viņu sniegumi mācībās uzlabojas. Vecāki ir informētāki un spēj nodrošināt atbilstošu mācīšanās vidi mājās.

Analizējot sadarbības formas un metodes, ko aprakstījuši dažādi autori, autore secina, ka tie ir tikai prakses piemēri, dažādu apstākļu ietekmes dēļ tie var darboties vienā izglītības iestādei, bet nedarboties otrā. Autoresprāt, skolotājam ir jābūt radošam un elastīgam viņam ir jāpiemeklē tieši savai darbībai piemērotākās metodes. Pedagogam ir jāuzņemas iniciatīva un jārada laipna, pozitīva un cieņpilna atmosfēra.

No teorētiskās literatūras sniegtajām atziņām autore secina, ka sadarbības formu un metožu galvenais mērķis ir palīdzēt bērnam. Veiksmīgai sadarbībai ir tikai ieguvumi. Tā palīdz visām iesaistītajām partijām. Spēj palīdzēt vecākiem, sniedzot atbalstu izglītojot vai vienkārši uzklausot.

Vecāku un ģimenes iesaistīšana skolas/ pirmsskolas sistēmā ir izglītības iestādes, sabiedrības un valsts interesēs. Mēs visi vēlamies uzlabot mūsu bērnu akadēmiskās spējas un prasmes. Apzinot pedagoģiskās metodes un formas, mēs sekmīgi izplānojam sadarbības programmu un mūsu bērni attīstās vai ne? Dažkārt realitātē tas nenotiek tik vienkārši, rodas sarežģījumi saistībā ar šo sadarbības iniciēšanu.

Kādas ir pedagoģiskās sadarbības barjeras, un kā tās ietekmē pedagoģiskās sadarbības procesu tiks analizētas nākamajā apakšnodaļā.

1.4. Pedagoģiskās sadarbības barjeras

Pedagoģiskās sadarbība plaši tiek izmantota izglītības programmu realizēšanā. Mūsdienās, skolotāji tiek vairāk izglītoti par šīs sadarbības pozitīvajiem aspektiem, taču daudziem pedagogiem aizvien sagādā grūtības mērķtiecīgi iesaistīt visus vecākus sadarbības veidošanā. Problēmas, kas rodas šīs sadarbības laikā, dēvē par pedagoģiskās sadarbības barjerām. Teorētiskajā literatūrā tiek izdalīt pieci pedagoģiskās barjeras veidi.

Dažiem no vecākiem trūkst vēlmes vai pārliecības iesaistīties.

Kamēr daži no pētījumiem pierāda, ka vecāki vēlas būt vairāk iesaistīti sava bērna izglītībā un grib, lai viņu bērnu izglītības iestāde palīdz sasniegt nostādītos mērķus, citi pētījuma rezultāti mums atgādina, ka ir iespējamība, ka daži vecāki nenovērtē vecāku iesaistīšanos izglītības iestādes darbā. Ir vecāki, kas nevēlas iesaistīties izglītības iestādes darbā, tāpēc, ka viņi nenovērtē savu bērnu izglītību vai tic, ka skolu vadīšana ir skolas profesionāļu pienākums. (Greenwood, Hickman, n.d.)

Citi no vecākiem domā, ka viņu iesaistīšanās nav nepieciešama, jo viņu bērna sasniegumi skolā/ pirmsskolā ir labi, un citi nekad nav iesaistījušiem un tāpēc neredz nekādus iemeslus, lai darītu to tagad. (Dwyer, Hecht, n.d.)

Alternatīvs iemesls kāpēc vecāki neiesaistās izglītības iestādes darbā, jo daudziem no šiem vecākiem ir, veidojusies nabadzīga pieredze viņu skolas laikā. (Dwyer, Hecht, n.d.) Varbūt šiem vecākiem bija kādas akadēmiskās problēmas vai kādas citas nepatīkamas atmiņas viņu skolas laikā. Papildus daudz vecāku nevēlas iesaistīties tāpēc, ka nav pārliecināti par savām spējām kaut ko mainīt. Ir daudz vecāku, kuri vēlas iesaistīties taču nezina kā iztulkot šo gribu veiksmīgā līdzdalībā. (Gonzalez-DeHass, Willems, n.d.) Vecāki var domāt, ka viņiem nepiemīt prasmes un spējas šādām aktivitātēm, kā iesaistīties izglītības iestādes vecāku padomē vai kļūt par klases brīvprātīgo. (Greenwood, Hickman, n.d.) Diemžēl. tiek minēts, ka vecāku iesaistīšanās programmas būs sekmīgas tikai tad, ja tās pievērsīs uzmanību vecāku lomas nozīmei palīdzēt skolēniem iegūt veiksmīgus panākumus skolā. (Gonzalez-DeHass, Willems, n.d.)

Pedagogiem ir jāinformē par vecāku iesaistīšanās nozīmi pedagoģiskajā procesā un viņiem ir jāizprot pedagoģiskās sadarbības formas un metodes, kas palielinās vecāku efektivitāti. (Gonzalez-DeHass, Willems, n.d.)

Daži skolotāji nenovērtē vecāku iesaistīšanos.

Diemžēl, dažās izglītības iestādēs pastāv attieksme, kas nenovērtē vecāku līdzdalību vai vecāku viedokļu paušanu. Šī attieksme svārstās no neieinteresētības iedrošināt vecāku iesaistīšanos līdz atklātam naidam pret vecākiem. Bieži vien pedagogi skatās uz vecākiem, kā problēmu, labāk viņus turēt drošā attālumā no īstā izglītības iestādes darba. Pat ja skolotājs domā, ka tas ir lietderīgi uzaicināt vecākus piedalīties, dažkārt pedagogi baidās zaudēt savu autoritāti un saņemt vecāku kritiku par mācīšanās programmu, klases pārvaldīšanu un mācību metožu izvēli. Daudzas skolotājas atzīst, ka izjūt necieņu no vecāku puses šādas sadarbības laikā. Daži vecāki bieži jūtas nevēlami skolas telpās, jūtas kā iebrucēji, nevis partneri, un viņiem rodas iespaids, ka viņi traucē, kad viņi cenšas uzdot jautājumus skolotājiem. (Gonzalez-DeHass, Willems, n.d.) Vecākiem un skolotājiem ir jāapspriež, katru pušu lomas nozīmīgums. Skolām vajag pieņemt vecākus, kā savus partnerus bērnu izglītošanā.

Skolotāja aizspriedumi par vecāku spējām.

Papildus, skolotāju nespējai vienoties par uzskatiem vecāku iesaistīšanas jautājumos, parasti pedagogiem veidojas aizspiedumi par dažu vecāku kompetenci un spējām attiecībā uz bērna audzināšanu. Šādi iemesli vēl vairāk kavē centienus veidot labu sadarbību. Kopš Amerikas kolonijas perioda skolotāji ir vainojuši daudzus vecākus un viņu nespēju atbalstīt bērna intelektuālo, sociālo un morālo attīstību. Vairāk nekā simts gadus vēlāk, mēs dzirdam skolotājus joprojām vainojam vecākus par bērnu akadēmiskajām neveiksmēm, tieši vecākus, kuriem ir mazi ienākumi un kuri pārstāv minoritātes Amerikā. (Lazar, Slostad, n.d.)

Kultūra, vēsture un skolas prakse ietekmē skolotāju uzskatus par vecākiem un vecāku iesaistīšanos. Skolotājas bieži sūdzas, ka bērnu akadēmiskās neveiksmes ir vecāku vaina, vecāki nedarbojas ar saviem bērniem. Šādu uzskati liek noprast, ka skolotājiem ir pamatots pieņēmums, ka vecāki neuztraucas par savu bērnu atbalstīšanu mācīšanās laikā. Tā rezultātā vecāki automātiski jūtas vainoti situācijās, kad bērns sastopas ar kādām problēmām skolā/ pirmsskolā. (Gonzalez-DeHass, Willems, n.d.)

Pētījumu laikā ir pierādījies, ka daudz skolotājas šaubās par vecāku kompetenci un viņu spējām palīdzēt bērniem mācībās. Daži pedagogi ziņoja, ka iekļaut vecākus klases un mājas darbu uzdevumos nebūs vērtīgi, jo vecākiem trūkst nepieciešamās zināšanas. (Gonzalez-DeHass, Willems, n.d.)

Mājās mācīšanās plānošanas konflikti.

Pat ja abi vecāki un pedagogs vienojas par vecāku iesaistīšanās nozīmi bērna attīstībā, plānošanas konflikti bieži parādās, plānojot vecāku līdzdalību mājas darbu veikšanā. Dažāds vecāku darba laiks un liels vecāku laika noslogojums ir barjera vecāku iesaistīšanai skolas darbā. Parasti šādas problēmas rodas vecākiem, kuriem ir savāds darba laiks, vai tiem

vecākiem, kuriem ir vairāk par vienu darbu vietu, bet dažkārt ir tādu vecāku, kuri uzskata, ka viņiem nav laika dēļ aktīvās atpūtas vai pašu interesēm. (Dwyer, Hecht, n.d.)

Dažiem izglītības iestādes direktoriem nācies saskarties, ar nepatīkamu pieredzi mēģinot iekļaut vecākus izglītošanas procesā. Viena no populārākajām problēmām ir maza vecāku apmeklētība uz skolas/ pirmsskolas pasākumiem, kuri paredzēti izglītības tēmas un svarīgas informācijas nodošanai, lai varētu izpildīt doto uzdevumu. Turklāt tiek ziņots, ka jautājot aizņemtiem vecākiem iesaistīties izglītības iestādes darbā reti, rada nozīmīgus rezultātus. (Gonzalez-DeHass, Willems, n.d.)

Pretrunīgi uzskati par to kā vecāki būtu jāiesaista.

Slikta vecāku apmeklētība uz dažādiem iesaistīšanās aktivitāšu pasākumiem nav tikai plānošanas problēma. Vecāki un skolotāji bieži nespēj vienoties par vecāku lomu bērna izglītībā, īpaši šī problēma novērojama imigrantu ģimenēs. Skolas/ pirmsskolas redz vecāku iesaistīšanu kā aktivitātes, kas tiek organizētas skolās/ pirmsskolās, bet vecāki vairāk redz savu iesaistīšanos ārpus skolas, piemēram, iesaistīšanu informatīvās aktivitātēs, kultūras vērtību nostiprināšanu vai mājas darbu pārbaudīšanu. Minoritāšu vecāki un vecāki ar maziem ienākumiem saskaras ar daudz grūtībām mēģinot iesaistīties izglītības iestādes darbībās. Šādiem vecākiem ir mazāk iespējas satikties un dalīties informācijā ar skolotājiem un apmeklēt pasākumus skolās. (Gonzalez-DeHass, Willems, n.d.)

Kultūras atšķirības, kas pastāv mazākumtautības ģimenēs un mazāk izglītotu vecāku vidū, viņu bērnu izglītības iestādes dzīve var veidot saspīlējumus un aizvainojumus starp vecākiem un skolotāju, neiedrošinot šādus vecākus piedalīties viņu bērnu izglītības iestādes dzīvē. (Gonzalez-DeHass, Willems, n.d.) Daudzi no vecākiem atzīst, ka jūtas neērti skolā/ pirmsskolā un tas īpaši izceļas mazākumtautību vecākos. Pedagogiem nav piedāvātas alternatīvas iespējas komunikācijā ar vecākiem. (Lazar, Slostad, n.d.)

Skolotāju sagatavošana un administratīva atbalsta trūkums.

Viena no biežākajām diskusijām saistībā ar vecāku iesaistīšanu izglītības iestādēs ir nepietiekama skolotāju apmācība mājas izglītošanas jautājumu veicināšanā. Tas nav pārsteigums, ka pedagogiem bieži pietrūkst vajadzīgās zināšanas, lai efektīvi iesaistītu vecākus izglītības iestādes dzīvē, paļaujoties uz ļoti ierobežotiem vecāku iesaistīšanās veidiem. Par spīti daudzu pedagogu un administratīvo darbinieku vēlmēm popularizēt vecāku iesaistīšanu viņu skolās, dažkārt šī vēlme paliek nerealizēta, jo nav zināšanas „kā to darīt?" (Gonzalez-DeHass, Willems, n.d.)

Ir skolotāji, kas tic, ka viņiem nav autoritāte, lai darbotos ar vecākiem, ja vien nav saņemta atļauja tā rīkoties no izglītības iestādes vadības. (Lazar, Slostad, n.d.) Ja pat pedagogi vēlētos sadarboties ar vecākiem, pedagoga darba laiks ir ļoti aizņemts, nepietiek pietiekami

daudz laika, lai plānotu vecāku iesaistīšanas aktivitātes. Daudziem skolotājiem, kas vecāku iesaistīšanu nostāda, kā prioritāti savā darbā nākas vilties, skarbā realitātē daudzas skolas nenostāda vecāku iesaistīšanu prioritātes sarakstā. Administratīvās daļas atbalsta un resursu trūkums iezīmē diezgan drūmu ainu atbalsta sniegšanā skolotājiem saistībā ar vecāku iesaistīšanu izglītībā. (Gonzalez-DeHass, Willems, n.d.)

Analizējot teorētisko literatūru par pedagoģiskajām barjerām, autore secina, ka sagatavojot jaunos skolotājus nepieciešams izglītot par vecāku iesaistīšanās pozitīvajiem aspektiem. Vecāku iesaistīšana ir katra pedagoga, politiķa un vecāku interesēs. Taču šīs sadarbības laikā var rasties konflikti, kurus pedagogam jāmāk izprast un atrisināt. Autoresprāt, ir ļoti nozīmīgi, ka laikā kad skolotāji runā par pedagoģiskās sadarbības metodēm un formām tiek apspriesti jautājumi par pedagoģiskajām barjerām.

Ja pedagogs ir informēts par problēmām, kas var rasties pedagoģiskās sadarbības laikā ir lielāka iespējamība, ka šīs problēmas neradīsies. Bet, ja radīsies, autore uzskata, ka pedagogam būs teorētiskās zināšanas, kā to risināt. Pedagogs būs iejūtīgāks un zinās, kā izturēties pret vecākiem no dažādu sociālo grupu ģimenēm. Skolotājs būs pārliecinātāks par sevi, jo zinās, kas viņu sagaida.

Pētot teorētisko literatūru, autore saskārās ar vienu atziņu, kas metaforiski raksturoja pedagoģisko sadarbību: tā ir deja, deja starp skolotāju un studentu, un vecāku, un bērnu, un vecāku, un skolotāju, un tā tālāk. Zināt, kad atbildēt un kad palaist vaļā un ļaut viņiem pašiem uzzināt, ka tā ir deja, saprotoša komunikācija, kas ļauj vienam otram uzzināt kādas, ir mūsu vajadzības un kā mēs varam palīdzēt viens otram. (Henry, 1996) Autoresprāt, šī doma lieliski atspoguļo pedagoģiskās sadarbības būtību. Tā ir viegla un neuzspiestā komunikācija starp skolotāju, skolēnu un vecākiem, kas visu laiku ir plūstošā kustībā. Mēs atveramies un stāstam par savām problēmām un vajadzībām, lai otrs zina kā mums palīdzēt tās risināt.

2. PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES SADARBĪBAS AR VECĀKIEM EMPĪRISKĀ IZPĒTE

2.1. Pētījuma metodoloģijas apraksts

Pētījumā tika izvirzīts **mērķi**: salīdzinoši izpētīt pirmsskolas izglītības iestādes sadarbību ar vecākiem Latvijā un Lielbritānijā.

Empīriskā pētījuma uzdevumi:

1. Salīdzinoši izpētīt pirmsskolas izglītības iestādes sadarbību ar vecākiem Latvijas un Lielbritānijā.
2. Izstādāt ieteikumus veiksmīgas pedagoģiskās sadarbības veikšanai.

Pētījumā izmantotās metodes.

Pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbība ir nozīmīgs komponents bērna akadēmiskajā attīstībā. Pedagoģiskā sadarbība nepieciešama ne tikai vecāku informēšanai par bērna panākumiem, bet arī vecāku pedagoģiskās kompetences uzlabošanai. Lai salīdzinoši izpētītu pirmsskolas izglītības iestādes sadarbību ar vecākiem Latvijā un Lielbritānijā, un izstrādātu ieteikumus labas pedagoģiskās prakses veikšanai. Sākumā pētījuma teorētiskajā daļā (skatīt diplomdarba 1. nodaļu) tika veikta **zinātniskās un metodiskās literatūras analīze,** pirmsskolas pedagoģijas vēsturi un nozīmi, pedagoģiskās sadarbības būtību, sadarbības metodēm un formām. Tika analizēti un pētīti Latvijas un ārzemju autoru publikācijas.

Atvērtās intervijas metode tika izmantota, lai noskaidrotu skolotāju uzskatus un viedokli par pedagoģisko sadarbību. Tika sastādīti astoņi pamatjautājumi par pirmsskolas izglītības iestādes sadarbību ar vecākiem un pedagoģisko sadarbību kopumā. Pēc interviju veikšanas tās tika analizētas un salīdzinātas.

Šī pētījuma izvēlētais **objekts** ir pedagoģiskā sadarbība pirmsskolas izglītības iestādē.

Pētījuma priekšmets: pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbība.

Pētījums noritēja trijos savstarpēji saistītos posmos:

- Pirmajā posmā tika veikta teorētiskās literatūras analīze par pirmsskolas pedagoģijas vēsturi un nozīmi, pedagoģiskās sadarbības būtību, kā arī pedagoģiskās sadarbības formām, metodēm un barjerām.
- Otrajā posmā tika veiktas intervijas ar pirmsskolas izglītības skolotājām par pedagoģisko sadarbību.
- Trešajā posmā tika analizēti un salīdzināti iegūtie rezultāti.

2.2. Pētījuma bāzes raksturojums

Par pētījuma bāzi tika izvēlētas divas pirmsskolas izglītības iestādes. Viena izglītības iestāde Lielbritānijā un otra izglītības iestāde Latvijā. Pētījums tika veikts no 2018. gada 11. februāra līdz 2018. gada 27. aprīlim.

Lielbritānijas pirmsskolas izglītības iestādes raksturojums.

Iestādes misija – atbalstīt bērnu intelektuālo un sociālo attīstību, un palīdzēt ģimenēm veidot un iegūt augstas cerības sev un vietējai kopienai. Šī iestāde tika atklāta 2000. gada septembrī. Iestādes darba laiks ir no plkst. 9.00 līdz plkst. 15.00.

Izglītības iestādi apmeklē 129 bērni vecumā no diviem līdz pieciem gadiem. Iestādes telpās atrodas ne tikai pirmsskolas izglītības iestāde, bet arī bērnu ārsts, vecāku centrs, peldbaseins un sensorā istaba. Šī pirmskolas izglītības iestāde ir novērtēta, kā izcila pēc valdības iestādes „OFSTED" vērtējuma. Aptuvenais bērnu skaits grupās ir 26 bērni. Katrā grupiņa ir viena skolotāja un divas skolotājas asistentes. Izglītības iestāde praktizē iekļaujošo izglītību to apmeklē bērni, kam ir fiziskās un garīgās attīstības traucējumi. Darbinieku kolektīvs šajā iestādē ir plašs, tas sastāv no 45 skolotājiem un skolotāju asistentiem. Bērniem tiek vadītas mūzikas nodarbības klasē „In Harmony". Rīkotas nodarbības ar koka materiāliem. Grupiņās izveidoti dažādi rotaļu stūrīši – virtuve, veidošanas, lasītava, rotaļas ar ūdeni un smiltīm u.c. Grupas telpas ir ļoti plašas un piemērotas maziem bērniem. Nav guļamtelpas.

Šo pirmsskolas izglītības iestādi iepazinu sava studiju krusa „skolotāju prakse IV" īstenošanas laikā. Šajā pirmsskolas izglītības iestādē veicu savas prakses dotos uzdevumus.

Respondenti, kas sniedza intervijas profesionāli darbojās pedagoģijas jomā no pieciem līdz divdesmit trijiem gadiem. Intervijas sniedza četri respondenti, visi respondenti bija sievietes vecumā no divdesmit deviņiem līdz piecdesmit trijiem gadiem. Diviem no respondentiem šī izglītības iestāde ir pirmā darba vieta pedagoģijas jomā, pārējiem ir pieredze vairākās pirmsskolas izglītības iestādēs.

Latvijas pirmsskolas izglītības iestādes raksturojums.

Pirmsskolas izglītības iestāde tika atklāta 2005. gadā. Pirmsskolas izglītības iestādes darba laiks ir no plkst. 7.00 līdz plkst. 19.00.

Iestādi apmeklē 78 bērni vecumā no diviem līdz septiņiem gadiem. Bērnu skaits katrā grupā ir 26 bērni. Katrā grupā darbojas viena skolotāja un auklīte. Iestādē kopumā strādā 19 darbinieki. Bērniem tiek vadītas mūzikas, sporta nodarbības. Papildus tiek piedāvātas nodarbības;

- angļu valoda,
- mūzika,

- logopēds.

Grupas telpas izvietotas bērnu rotaļlietas. Ir atsevišķa telpa bērnu gultām. Iestādē ir divi stāvi.

Intervijas sniedza četri respondenti vecumā no divdesmit sešiem gadiem līdz trīsdesmit astoņiem gadiem. Visi respondenti bija sievietes ar pieredzi pedagoģijas jomā no diviem līdz deviņiem gadiem.

2.3. Pētījuma rezultātu analīze

Pirmsskolas izglītības iestādes pedagogi atbildēja uz 8 jautājumiem (sk. 1. pielikumu „Intervijas jautājumi"). Intervijā tika uzdoti jautājumi, lai iegūtu vispārēju informāciju par pedagoģisko sadarbību pirmsskolas izglītības iestādē un pedagoga personīgo viedokli par pedagoģisko sadarbību. Visiem respondentiem bija augstākā izglītība pedagoģijā.

2.1. tabula **Kopsavilkums Latvijas PII intervijas**

	Analīze	**Analīze**	**Analīze**	**Analīze**
Kategorijas	**1 intervija** (sk. 2. pielikumu „ 1. intervijas transkripcija")	**2 intervija** (sk. 3. pielikumu „ 2. intervijas transkripcija")	**3 intervija** (sk. 4. pielikumu „ 3. intervijas transkripcija")	**4 intervija** (sk. 5. pielikumu „ 4. intervijas transkripcija")
Pedagoga profesija	Nav viegli, bet aizraujoši. Profesija, kam nav darba laiks. Vairāk darba laika aiziet strādājot ar vecākiem ne bērniem. Pieredze profesijā 3 gadi.	Nav viegla profesija. Par daudz pienākumu un atbildība. Patīk darbs ar bērniem. Pieredze profesijā 2 gadi.	Izaicinoša un zemu vērtēta profesija sabiedrībā.	Mīnusi - garš darba laiks, mazs atalgojums, augstas prasības. Darbs patīk.
Pedagoģiskā sadarbība	Pirmsskolas izglītības iestādes darbā daudz iesaista vecākus. Izmanto emuārus sadarbībā ar vecākiem. Tiek rīkoti koncerti, nodarbības, radošas pēcpusdienas, sporta spēles u.c. Aicina vecākus organizēt pasākumus.	Pedagoģiskās sadarbības saturu izvēlas, pārrunājot ar kolēģi.	Pārrunā galvenās lietas, ja ir ieteikumi jaunumi to arī pārrunā.	Izmanto metodiskos materiālus, apmeklē kursus un mēģina jaunas iesaistīšanas metodes.

2.1. tabula turpinājums **Kopsavilkums Latvijas PII intervijas**

Kategorijas	**1 intervija** (sk. 2. pielikumu „ 1. intervijas transkripcija”)	**2 intervija** (sk. 3. pielikumu „ 2. intervijas transkripcija”)	**3 intervija** (sk. 4. pielikumu „ 3. intervijas transkripcija”)	**4 intervija** (sk. 5. pielikumu „ 4. intervijas transkripcija”)
Pedagoģiskās sadarbības barjeras	Vecāku iesaistīšanas organizēšana aizņem daudz laika. Vecāki neiesaka savas iniciatīvas.	Nav saskarsmes ar pedagoģiskajām barjerām.	Vecāki izvairās no tieša kontakta ar skolotāju. Vecākiem ar skolotāju rodas konfliktsituācija, kas netiek risināta.	Vecāki visu izglītošanu neveļ uz skolotāju. Nav vienoti uzskati, par vecāku iesaistīšanos.
Pedagoģiskās sadarbības barjeras	Vecāku iesaistīšanas organizēšana aizņem daudz laika. Vecāki neiesaka savas iniciatīvas.	Nav saskarsmes ar pedagoģiskajām barjerām.	Vecāki izvairās no tieša kontakta ar skolotāju. Vecākiem ar skolotāju rodas konfliktsituācija, kas netiek risināta.	Vecāki visu izglītošanu neveļ uz skolotāju. Nav vienoti uzskati, par vecāku iesaistīšanos.
Pedagoģiskās sadarbības formas un metodes	Rīko vecāku sapulces, vecāku atbalsta pēcpusdienas runā par aktuālām tēmām un pieaicina speciālistu. Izmanto tradicionālās un ierastās sadarbības formas un metodes, kā arī apgūst jaunās.	Rīko vecāku sapulces divreiz gadā. Sadarbībā izmanto emuārus. Ir vecāku stends un sazinās mutiski.	Vecāku sapulces, mutiska sazināšanās, emuāru izmantošana.	Mutiska sazināšanās, ziņojumu siena, svētkus ar vecākiem, vecāku sapulces.
Pedagogu un vecāku sadarbība	Vecākiem ir jābūt informētiem, zinošiem, atbalstošiem un aktīvi jāiesaistās bērna mācību procesā	Vecākiem jābūt lietas kursā par to, kas notiek PII.	Vecāks nevar dusmoties uz skolotāju un noskaņot bērnu pret skolotāju.	Kopumā vecāki atsaucīgi. Vecāki uzskata, ka iesaistīšanās nav nepieciešama.
Pedagoģiskās sadarbības pieredze	Organizē pasākumu „Kas notiek ar manu mazo”, lai risinātu novērotās problēmas grupu bērnu vidū. Regulāri izsūta epastus par aktuālajiem jautājumiem.	Rīko vecāku sapulci pārrunā par izmaiņām PII	Veido grupas dārzu. Fotogrāfē bērnus un nosūta bildes vecākiem.	Organizēta grupiņas talka kopa ar vecākiem.
Pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbība	„Parasti pirmsskolas izglītības iestāde iziet uz sadarbību.”	PII Izglītošanas pasākumus nerīko.	PII iestāde vecāku izglītošanas pasākumus nerīko.	PII iestāde izglītošanas pasākumus nerīko.

2.1. tabula turpinājums **Kopsavilkums Latvijas PII intervijas**

	Analīze	**Analīze**	**Analīze**	**Analīze**
Kategorijas	**1 intervija** (sk. 2. pielikumu „ 1. intervijas transkripcija”)	**2 intervija** (sk. 3. pielikumu „ 2. intervijas transkripcija”)	**3 intervija** (sk. 4. pielikumu „ 3. intervijas transkripcija”)	**4 intervija** (sk. 5. pielikumu „ 4. intervijas transkripcija”)
Pirmsskolas izglītības iestāde	Regulāri notiek darbinieku pieredzes apmaiņa.			Dalās ar pedagoģiskās sadarbības idejām.
Pirmsskolas izglītības iestādes vadība			Vecāki meklē palīdzību pie PII administrācijas.	
Izglītības process	Harmonisks bērns ir kā sūklis, gatavs uzsūkt informāciju un uzzināt. kopā – bērnudārzs +bērns+vecāki- panāktu labāko bērna attīstībā. Dārziņš nespēj nodrošināt individuālu mācību procesu.	Vecākiem jāseko līdz bērna attīstībai.	Vecākiem un skolotājiem jābūt labām attiecībām, lai bērnam būtu interese mācīties.	Lai bērniem samazinātos stress un viņi varētu mācīties vecākiem un skolotājiem jābūt cieņpilnām attiecībām.

Secinājumi

Intervijas laikā respondenti atzīst, ka skolotāju darbs nav viegls. Tas reizēm ir ļoti izaicinošs, dažkārt pat sabiedrībā zemu novērtēts amats. Bet skolotājas atzīst, ka šī profesija viņām patīk un aizrauj. Kā negatīvie aspekti tiek minēti lielā atbildības nasta un neatbilstošs atalgojums. Gandrīz visas no skolotājām atzīst, ka izmanto emuārus, lai veidotu sadarbību ar vecākiem.

Skolotājas izmanto gan tradicionālās sadarbības metodes, gan izmēģina jaunas. Rīko koncertus, sporta spēles, vecāku pēcpusdienas. Populārākā no sadarbības metodēm ir vecāku sapulce. Dažkārt tikšanās laikā ar vecākiem pieaicina speciālistu palīdzību, lai sniegtu plašāku informāciju par diskusijas tematu.

Pedagoģiskās sadarbības barjeras, ar kurām saskaras šie skolotāji, ir vecāku neieinteresētība, aizņemtība, pienākumu novelšana uz skolotājas pleciem. Viens no respondentiem nesaskaras ar nozīmīgu pedagoģisko sadarbības barjeru. Skolotājas atzīst, ka vecākiem ir jābūt informētiem par to, kas notiek pirmsskolas izglītības iestādē un jāiesaistās izglītības iestādes dzīvē.

Šī pirmsskolas izglītības iestāde nerīko pasākumus sadarbības veicināšanai ar vecākiem, bet dažas skolotājām atzīst, ka viņas pašas to dara. Puse no respondentiem atzīst, ka izglītības iestādē notiek ideju apmaiņa saistība ar pedagoģisko sadarbību. Katra no skolotājām uzskata, ka pedagoģiskā sadarbība ieņem nozīmīgu lomu mācību procesa laikā.

2.2. tabula **Kopsavilkums Lielbritānijas PII intervijas**

	Analīze			
Kategorijas	**1 intervija** (sk. 6. pielikumu „ 5. intervijas transkripcija”)	**2 intervija** (sk. 7. pielikumu „ 6. intervijas transkripcija”)	**3 intervija** (sk. 8. pielikumu „ 7. intervijas transkripcija”)	**4 intervija** (sk. 9. pielikumu „ 8. intervijas transkripcija”)
Pedagoga profesija	Nav viegli, bet šī profesija patīk. Ir labās dienas un sliktās dienas.	Es atdodu sevi visu šīm darbam. Grūtības sagādā būt atbildīgam par lietām, ko nevari kontrolēt.	Esmu trešā skolotāja manā ģimenē. Es iemācījos mīlēt šo profesiju.	Laika gaitā esmu sapratusi, ka tas ir mans sapņu darbs. Vajag nedaudz laika lai pierastu šim ritmam
Pedagoģiskā sadarbība	Vecāki aizpilda aptaujas pēc, kurām veido pedagoģiskās sadarbības saturu. Veic novērošanu un informē vecākus.	Novēro un dokumentē visu analizē un pēc tam izvēlas diskusiju saturu. Uzklausa vecākus.	Pieredzes gaitā izveidots metodoloģiskais materiāls, kuru izmanto. Saņem padomu no administrācijas un citiem profesionāļiem.	Konsultējos ar saviem kolēģiem un analizēju novērojuma dokumentus.
Pedagoģiskās sadarbības barjeras	Daži no vecākiem ir bēgļi. Vecāki nav ieinteresēti.	Vecāki neapzinās savu ietekmi, daudz trūcīgu ģimeņu un imigrantu ģimeņu. Daži nespēj sarunāties Angļu valodā.	Vecāku aizņemtība. Nav zināšanas par pedagoģiskās sadarbības nepieciešamību.	Vecāki aizņemti darbā.
Pedagoģiskās sadarbības formas un metodes	Aktīvi iesaista vecākus. Rīko vecāku tikšanos, radošās ceturtdienas, ziņo par ikdienas aktivitātēm un pasākumiem, pieaicina speciālistus ja nepieciešams. Apmeklē mājās.	Pasākumi vecāku izglītošanai, apmeklējums mājās. Dokumentē aktivitātes. Drukā bildes un veido plakātus par ikdienas dzīvi pirmsskolas izglītības iestādē.	Man patīk komunicēt ar vecākiem. Tas viņiem palīdz man uzticēties. Rīko vecāku pieredze apmaiņas pasākumus.	Rīko vecāku tikšanās katru mēnesi, rīko radošās aktivitātes, vecāki pasākumos dalās ar pieredzi.

2.2. tabulas turpinājums **Kopsavilkums Lielbritānijas PII intervijas**

Kategorijas	**1 intervija** (sk. 6. pielikumu „ 5. intervijas transkripcija”)	**2 intervija** (sk. 7. pielikumu „ 6. intervijas transkripcija”)	**3 intervija** (sk. 8. pielikumu „ 7. intervijas transkripcija”)	**4 intervija** (sk. 9. pielikumu „ 8. intervijas transkripcija”)
Pedagogu un vecāku sadarbība	Cenšas iesaistīt vecākus, atgādinot un ieinteresējot, kā arī izglītojot par pozitīvajiem aspektiem šādai sadarbībai.	Izturas mierīgi un cieņpilni pret vecākiem, atbalsta vecākus.	Esmu mierīga un cenšos viņiem nepārmest neko.	Es cenšos iejusties vecāku ādā un domāt, kā viņi domātu. Iedrošinu citus ģimenes locekļus apmeklēt pasākumus
Pedagoģiskās sadarbības pieredze	Plāno radošo kafejnīcu bērniem un vecākiem, lai mācītu dažādas prasmes.	Pikniks kopā ar bērniem un vecākiem. Dažādas aktivitātes, kurās piedalās vecāki un bērni.	Pikniks ar daudzām jautrām aktivitātēm bērniem un vecākiem.	Nesenā pieredze pikniks, pasākums bērniem un vecākiem.
Pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbība	Piedāvā speciālista palīdzību ja nepieciešams.	Plāno vecāku izglītošanas pasākumus, individuālu un grupveida, pieaicina citus profesionāļus.	Piedāvā izglītošanas pasākumus, kuros pieaicina psihologus.	Piedāvā izglītojošus pasākumus.
Pirmsskolas izglītības iestāde		Dažkārt dod norādījumus kādu pedagoģiskās sadarbības saturu izvēlēties.		
Pirmsskolas izglītības iestādes vadība		Direktore vada vecāku izglītošanas pasākumus.	Palīdz pedagoģiskās sadarbības satura izvēlē.	Administrācija rīko pasākumus vecākiem. Dažkārt iesaka kādas lietas pārrunāt ar vecākiem.
Izglītības process	Vecāki var daudz palīdzēt, lai bērns sasniegtu vairāk. Kad vecāki ir iesaistīti, bērni arī šķiet vairāk ieinteresēti.	Galvenā izglītošanās vieta ir ģimene. Pirmsskolas izglītības iestādei nevar visu panākt vienpusēji.	Vecākiem ir jāzina, kas notiek bērnu dārzā, lai viņi spētu palīdzēt bērnu progresam.	Vecākiem vajag izglītoties pedagoģijas jomā, lai palīdzētu bērniem.

Secinājumi

Intervijas laikā skolotāji atzīst, ka profesijai ir daži negatīvi aspekti, bet kopumā tā ir viņu sapņu profesija un viņas nevar iedomāties sevi strādājam kur citur. Pirmsskolas izglītības iestādē notiek akurāta bērnu novērošana un tā dokumentēšana. Analizējot šos novērojumus, tiek izvēlēts saturs vecāku sadarbībai.

Skolotājas dodas mājas vizītē, pirms bērns uzsāk gaitas pirmsskolas izglītības iestādē, mājas vizītes laikā vecākiem jāaizpilda anketas, kas pēc tam skolotājiem palīdz veidot vecāku pasākumu tematiku. Pirmskolas izglītības iestādē izmanto šādas sadarbības formas:

- mutiska komunikācija,
- mājas apmeklējums,
- vecāku pieredzes apmaiņas pasākumus,
- radošos ģimeņu pasākumus,
- speciālista iesaistīšana,
- vecāku sapulces,
- drukā bērnu bildes un izvieto grupas telpās.

Skolotāji atzīst, ka komunikācijā ar vecākiem ir saprotoši, iecietīgi un necenšas būt aizvainojoši.

Šī pirmsskolas izglītības iestāde atrodas salīdzinoši trūcīgā rajonā, kurā dzīvo daudz imigrantu ģimeņu. Pedagoģiskās sadarbības barjeras, ar kurām saskaras skolotāji, ir vecāku aizņemtība, valsts valodas nezināšana, vecāki nav ieinteresēti, un viņi īsti nezina šīs sadarbības pozitīvos aspektus. Kā neseno pieredzi skolotāji norāda pikniku, kas nesen notika izglītības iestādē.

Šī pirmsskolas izglītības iestāde aktīvi iesaistās vecāku sadarbības iniciēšanā. Pirmsskolas direktore vada vecāku izglītošanas pasākumus dažkārt, pieaicinot speciālista palīdzību. Administrācija citkārt norāda, par kādiem tematiem nepieciešams veidot pārrunas ar vecākiem. Pirmsskolas izglītības skolotājas apzinās ģimenes nozīmi bērna izglītošanā. Viņas saprot, ka vecākiem ir jāuzlabo savas pedagoģiskās zināšanas, jo pirmsskolas izglītības iestāde nespēj panākt visu.

Interviju rezultātu salīdzinājums

Veicot šīs intervijas ar pirmsskolas izglītības skolotājām divās dažādās valstīs, ieguvu dažādu informāciju par pedagoģijas sadarbību Lielbritānijā un Latvijā. Bet vēlos izcelt, ka šis raksturojums nekādā gadījumā neattiecas uz visām pirmsskolas izglītības iestādēm, (nav vispārināmi) attiecīgajās valstīs, bet gan tās kurās autore veica pētījumu

Skolotājas no abām pirmsskolas izglītības iestādēm apliecina, ka ir gan pozitīvie, gan negatīvie aspekti pedagoga profesijai. Taču šīs skolotājas izbauda darba gaitas šajā amatā un tic, ka skolotājs ir profesija, kas ir domāta viņām.

Analizējot intervijas datus, tika noskaidrots, ka Latvijas pirmsskolas izglītības iestādē populārākā sadarbības metode ir vecāku sapulce. Lielbritānijas pirmsskolas izglītības iestādē īpaši neizcēlās kāda populārāka pedagoģijas sadarbības metode. Taču Lielbritānijā skolotāji dodas mājas apmeklējumā, pirms bērni uzsāk gaitas viņu bērnu dārzā.

Lielbritānijas izglītības iestādes skolotājas pauda, ka svarīgi ir izturēties pret vecākiem ar cieņu un līdzjūtību. Uzsvēra cik ļoti nozīmīgi ir nepārmest vecākiem, jo mērķis ir viņus pietuvināt skolas dzīvei nevis attālināt. Šo pirmsskolas izglītības iestādi apmeklē daudz trūcīgas un bēgļu ģimenes. Skolotājas atzina, ka saskaras ar problēmām, ka dažkārt nespēj sazināties, jo nav valodas zināšanas. Latvijas izglītības iestādēs šādas problēmas nebija aktuālas. Abu valstu skolotājas apgalvoja, ka dažas no pedagoģijas barjerām ir vecāku neieinteresētība un aizņemtība.

Latvijas izglītības iestādes darbinieki apgalvoja, ka iestādes vadība nerīko atbalsta pasākumus skolotājas un vecāku attiecību stiprināšanai, bet Lielbritānijas kolēģes plaši dalījās ar pieredzi, ka pirmskolas administrācija rīko vecāku iesaistīšanas pasākumus. Lielbritānijas iestādes direktore pati vada vecāku izglītošanas pasākumus dažkārt piesaistot citu speciālistu atbalstu.

Latvijas pirmsskolas izglītības skolotājas saziņā ar vecākiem plaši izmanto emuārus. Veido grupas dažādās lietotnēs un sociālajos medijos. Lielbritānijā skolotājas neizmanto emuārus, bet visas bērnu bildes drukā un veido sienas kolāžas ar bērnu bildēm.

Latvijas un Lielbritānijas pirmsskolas izglītības iestādēs tiek rīkoti dažādi jautri pasākumi bērniem un viņu vecākiem, piemēram, koncerti, sporta spēlēs, radošās nodarbības, pikniki utt.

Abu valstu kolēģi vienojās atziņās, ka vecāku iesaistīšana ir ļoti svarīga mācību procesa laikā. Tā palīdz bērniem justies komfortablāk, izglīto vecākus par bērna attīstību un uzvedību, paaugstina vecāku pašapziņu un pārliecību.

Veiksmīgas pedagoģiskās sadarbības ieteikumi

Pedagoģiskās sadarbības iniciētājs parasti ir izglītības iestāde taču vecāku loma šajā procesā ir ļoti nozīmīga. Šīs sadarbības galvenais mērķis ir uzlabot bērna intelektuālo, garīgo, sociālo un emocionālo attīstību. Lai veidotu veiksmīgu pedagoģisko sadarbības programmu, kas dotu labumu visām iesaistītajām pusēm pedagogam nepieciešamas teorētiskās zināšanas un sadarbības prasmes. Šis process dažkārt var būt ļoti izaicinošs un sarežģīts, bet pedagogam jābūt tam gatavam un jāspēj atrisināt radušās problēmas.

Veicot pētījumu par pedagoģisko sadarbību pirmsskolas izglītības iestādē Latvijā un Lielbritānijā, autore izdala nosacījumus veiksmīgai sadarbības veidošanai.

Skolotājiem:

- ✓ pedagogam jābūt sadarbības iniciatoram,
- ✓ mierīgi uztvert kritiku un analizēt to,
- ✓ jāveido sadarbība ar visiem vecākiem, neatkarīgi no sociālās, nacionālās un citu sabiedrības grupu piederības,
- ✓ jāveido atvērta un cieņpilna atmosfēra sadarbībai,
- ✓ nenoniecināt vecāku spējas un prasmes,
- ✓ izglītot vecākus bērnu audzināšanas un pedagoģijas jomās,
- ✓ piemeklēt sadarbības formas un metodes, kas veiksmīgi darbojas jūsu profesionālajā darbībā
- ✓ cienīt vecāku, kā partneri bērnu izglītošanas jomā,
- ✓ rīkot regulārus sadarbības vecināšanas pasākumus un iesaistīt vecākus pirmsskolas izglītības dzīvē,
- ✓ atcerēties, ka mērķis ir vecākus iesaistīt ne aizbaidīt,
- ✓ iedrošināt vecākus.

Pirmsskolas izglītības iestāde ikdienā nav tiešā kontaktā ar vecākiem, taču ir nozīmīgi aspekti, kā iestāde var palīdzēt sadarbībai starp skolotāju un vecākiem noritēt veiksmīgāk. Autore izceļ ieteikumus **pirmsskolas izglītības iestādei un vadībai**:

- ✓ rīkot vecāku sadarbības pasākumus,
- ✓ piedāvāt apmācību kursus praktizējošiem skolotājiem par pedagoģisko sadarbību,
- ✓ atbalstīt skolotāju pedagoģiskās sadarbības veidošanā (piesaistīt speciālistus, piešķirt nepieciešamos līdzekļus u.c.)
- ✓ rīkot darbinieku idejas apmaiņas pasākumus,
- ✓ izturēties mierīgi un cieņpilni pret vecākiem,

- ✓ nenoniecināt vecāku spējas un iesaistīt visus vecākus.

Skolotāji un vecāki šajā sadarbībā ir galvenie komponenti, kas mērķtiecīgi darbojās kopā, lai palīdzētu pozitīvi ietekmētu bērna attīstības procesu. Dažkārt vecāki neapzinās, kādi ir šīs sadarbības pozitīvie aspekti un tādējādi uztver šo sadarbību par sekundāru.

Ieteikumi vecākiem veiksmīgas sadarbības veidošanā:

- ✓ esiet atsaucīgi, cieņpilni pret pedagogu un izglītības iestādi,
- ✓ apmeklējiet vecāku izglītošanas pasākumus, lai uzlabotu savas zināšanas pedagoģijas jomā,
- ✓ ja jūsu bērna iestāde šādus pasākumus nepiedāvā, droši jautājiet par to skolotājam,
- ✓ dalieties pieredzē ar savām grūtībām bērnu audzināšanas jautājumos, lai justu atbalstu no citiem vecākiem,
- ✓ atbalstiet citus vecākus sadarbības laikā,
- ✓ neklusējiet, esiet aktīvi un pārjautājiet, ja kaut kas neskaidrs,
- ✓ atbalstiet savu bērnu mācīšanās procesa laikā mājas apstākļos.

Autoresprāt, šie ieteikumi palīdzēs veidot veiksmīgu pedagoģisko sadarbību. Bērna harmoniska un daudzpusīga attīstība ir visas sabiedrības interesēs. Mēs vēlamies, lai mūsu bērnu zināšanas un prasmes ir labākas par mūsējām. Veiksmīgas pedagoģiskās sadarbības rezultātā šo mērķi var īstenot.

NOBEIGUMS

Izpētot un izanalizējot teorētisko literatūru no Latvija un ārzemju autoru publikācijām par pirmsskolas izglītības nozīmi, pedagoģiskās sadarbības jēdzienu un būtību, pedagoģiskās sadarbības formām un metodēm, pedagoģiskās sadarbības barjerām un, veicot salīdzinošu pētījumu par pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbību Latvijā un Lielbritānijā, autore nonāca pie secinājumiem.

Pirmajā daļa tika analizēta teorētiskā literatūra par pirmsskolas izglītības nozīmi, pedagoģiskās sadarbības jēdzienu un būtību, pedagoģiskās sadarbības formām un metodēm, pedagoģiskās sadarbības barjerām.

Secinājumi no teorētiskā pētījuma:

1. Analizējot informāciju par izglītības vēsturi, autore secināja, ka mūsdienu izglītības sistēma ir daudzu gadsimtu ilgstošu pētījumu un ieguldīta darba, rezultāts.
2. Pedagoģiskās sadarbības galvenais mērķis ir palīdzēt bērnam. Vecāku iesaistīšanās mācību procesā spēj uzlabot bērna panākumus mācībās un attīstīt bērna kognitīvo un emociju attīstību
3. Lai gan skolotājs parasti ir pedagoģiskās sadarbības iniciators, taču tas vecāku lomu nesamazina. Šīs sadarbības laikā pedagogs un vecāki ir vienlīdzīgi partneri.
4. Pedagoģiskās sadarbības formas un metodes iedala: individuālās, grupālās un frontālās. Autoresprāt, pedagoģiskās sadarbības formas un metodes ir tikai piemēri, ko pedagogi var izmēģināt un izvērtēt vai šī metode sniedz plānoto rezultātu.
5. Pedagoģiskās sadarbības rezultātā var veidoties problēmas – pedagoģiskās sadarbības barjeras. Skolotājiem ir jāpārzina pedagoģiskās barjeras, lai veiksmīgi pildītu savus amata pienākumus.

Otrajā daļā - empīriskajā daļā tika veikts salīdzinošs pētījums par izglītības iestādes un vecāku sadarbību Latvijā un Lielbritānijā.

Secinājumi empīriskās pētījuma:

1. Analizējot intervijas rezultātus, autore secina, ka Latvijas un Lielbritānijas skolotājas redz dažus negatīvus aspektus pedagoga profesijā, taču katra uzskata, ka šis darbs ir domāts viņai.
2. Latvijā populārākā pirmsskolas izglītības iestādes sadarbības metode ir vecāku sapulce.
3. Autoresprāt, abas no pirmsskolas izglītības iestādēm saskata gandrīz vienādas pedagoģiskās sadarbības barjeras: vecāku neieinteresētība un aizņemtība. Taču Lielbritānijas skolotājas saskaras ar bēgļu un imigrantu ģimenēm, kas pedagoģisko sadarbību apgrūtina vēl vairāk, jāpārvar daudzas sadarbības barjeras.
4. Lielbritānijas pirmsskolas skolotājas atzina, ka izglīto vecākus par pedagoģiskās sadarbības ieguvumiem, lai motivētu vecākus.
5. Latvijas pirmsskolas izglītības skolotājas atzina, ka plaši izmanto emuārus, iniciējot pedagoģisko sadarbību. Skolotājas Lielbritānijas pirmsskolas izglītības iestādēs emuārus neizmanto.
6. Pēc intervijas datiem autore secina, ka pirmsskolas izglītības iestādē Latvijā nerīko vecāku iesaistīšanas pasākumus, bet pirmsskolas izglītības iestāde Lielbritānijā iesaistās vecāku pasākumu organizēšanā.
7. Latvijas un Lielbritānijas iestādes skolotājas rīko jautrus un interesantus pasākumus bērniem un viņu vecākiem.
8. Pēc interviju analīzes autore secina, ka pirmsskolas izglītības iestādes skolotājas Latvijā un Lielbritānijā apzinās vecāku iesaistīšanās nozīmīgumu izglītības procesā.

Atbildot uz **pētījuma jautājumu**: „Kādas ir atšķirības starp pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbību Latvija un Lielbritānijā?”, autore secina, ka ir nelielas atšķirības pedagoģiskās sadarbības formu un metožu izmantošanā, taču, gan Latvijas un Lielbritānijas skolotājas uzskata, ka vecāku iekļaušanās pirmsskolas izglītības iestādes dzīvē ir ļoti nepieciešama.

Darba uzdevumi izpildīti un izvirzītais mērķis tika sasniegts.

Pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbība ir nepieciešama sekmīgai bērna attīstībai un mācīšanās procesam ne tikai pirmskolā, bet ir arī mācīšanās pamats nākamajā izglītības pakāpē. Bērna ģimene ir pirmā institūcija, kas ir atbildīga par bērnu izglītošanu, tāpēc ir tik ļoti svarīgi veidot pedagoģisko sadarbību, kad bērns apmeklē pirmsskolas izglītības iestādi.

Tā kā darba autorei interesē pirmsskolas izglītība starpkultūru kontekstā un šis pētījums norāda uz dažādām kultūrspecifiskām atšķirībām arī pirmsskolas izglītības iestādes sadarbībā ar bērnu ģimenēm, maģistra darbā autore plāno turpināt pētīt pedagoģisko sadarbību Nigērijas pirmsskolas izglītības iestādēs, plašāk izvērtējot un salīdzinot to ar Lielbritānijas pirmsskolas izglītības iestādes pieredzi.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

1. **Āboltiņa L., Bula – Biteniece I., Gorjačkina S.** *Pirmsskolas izglītības mācību satura programma*. – Valsts izglītības satura centrs, 2012. 28 lpp.
2. **Baldiņš A., Raževa A.** *Skolas un ģimenes sadarbība*. – Rīga: Pētergailis, 2001. 81 lpp.
3. **Beļickis I., Blūma D., Koķe T.** *Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca*. –Rīga: Zvaigzne ABC, 2000. 248 lpp.
4. **Bethere D.** *Pārejas posms: pirmskola – pamatskola.* – Rīga: Raka, 2013. 150 lpp.
5. **Braše L.** *Ģimenes Loma skolēnu socializācijā.* – Rīga: Raka, 2010.133 lpp.
6. **Burke J.** *Seeking a Vision of Truth, Guided by a Higher Power.* 2002.[tiešsaiste] – [atsauce 13.05.2018.] Pieejams: http://web.a.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=d3676f17-ca38-4a2e-886b-afeb946017bd%40sessionmgr4006&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=8579644&db=a9h
7. **Department of Education**. *Statutory framework for the early years foundation stage,* 2017. [tiešsaiste] – [atsauce 08.05.2018.]
8. **Durišic M., Bunijevac M.** *Parental Involvement as a Important Factor for Successful Education.* [tiešsaiste] - [atsauce 14.05.2018.] Pieejams: https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1156936.pdf
9. **Dwyer D., Hecht J.** *Causes Underlying Minimal Parent Involvement in the Education of Their Children.* [tiešsaiste] - [atsauce 14.05.2018.] Pieejams: *https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED353059.pdf*
10. **Education Scotland**. *Engaging parents and families.* [tiešsaiste] - [atsauce 14.05.2018.] Piejams: https://education.gov.scot/improvement/Documents/Parental%20involvement/PAR2_EngagingParentsandFamiliesToolkit/par2-engaging-parents-toolkit-section3-060416.pdf
11. **Epstein J.** *Epstein's Six Types of Parent Involvement.* [tiešsaiste] - [atsauce 14.05.2018.] Piejams: https://www.sps186.org/downloads/table/13040/6TypesJ.Epstien.pdf
12. **Faber A., Mazlish E.** *Cooperation between school and parents. Supporting the educational process.* [tiešsaiste] – [atsauce 13.05.2018.] Pieejams: http://www.szybinski.cieszyn.pl/szybinski_new/sites/default/files/wsp%C3%B3%C5%82praca%20z%20rodzicami%20-%20regio%20handout_ENGLISH_0.pdf

13. **Giluča V., Kaņepēja R., Dzintere D.** *Es gribu iet skolā. Pirmsskolas izglītība*. – Rīga: Sia „ Puse plus”, 2003. 191 lpp.
14. **Gonzalez-DeHass A., Willems P.** *Examining the Underutilization of Parent Involvement in the Schools.* [tiešsaiste] - [atsauce 14.05.2018.] Pieejams: http://www.adi.org/journal/ss03/Gonzalez-DeHass%20&%20Willems.pdf
15. **Greenwood G., Hickman C.** *Research and Practice in Parent Involvement: Implications for Teacher Education.* [tiešsaiste] - [atsauce 14.05.2018.] Pieejams: https://www.jstor.org/stable/pdf/1001714.pdf?refreqid=excelsior%3Ab6d718b0144afc7537805728625219cd
16. **Harper S., Pelletier J.** *Parent involvement in early childhood: a comparison of English language learners and English first language families.* 2010. [tiešsaiste] – [atsauce 11.05.2018.]Pieejams: http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=0358bd34-cd4d-4581-97e8-eaf8096e7279%40sessionmgr4009
17. **Henry M.** *Parent-School Collaboration: Feminist Organizational Structures and School Leadership.* – New York: State University of New York Press, 1996. 254 lpp.
18. **Kaņepēja R., Lieģniece D., Mangule I.** *Ceļā uz skolu: Bērnu sagatavošana pamatizglītības ieguvei*. –Rīga: Zvaigzne ABC, 2012. 270 lpp.
19. **Keyes C. R.** *Parent-Teacher Partnerships:A Theoretical Approach for Teacher.* [tiešsaiste] – [atsauce 13.05.2018.] Pieejams: http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.613.613&rep=rep1&type=pdf
20. **Lazar A., Slostad F.** *How to Overcome Obstacles to Parent-Teacher Partnerships* [tiešsaiste] - [atsauce 14.05.2018.] Pieejams: https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/00098659909599393
21. **Meltzer L., Shaheed K., Ambler, D.** *Start Later, Sleep Later: School Start Times and Adolescent Sleep in Homeschool Versus Public/Private School Students.* 2016. [tiešsaiste] – [atsauce 13.05.2018.] Pieejams: http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=6&sid=011dbde3-cfd7-48b1-8c47-93ea8c01ea0a%40sessionmgr4009
22. **Morrison G. S.** *Early Childhood Education Today*. – Essex: Pearson Education Limited, 2015. 601 lpp.
Pieejams: http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=15&sid=dca76255-5abd-4f00-92a2-f86bf3fda804%40sessionmgr4008

Pieejams: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/596629/EYFS_STATUTORY_FRAMEWORK_2017.pdf

23. **Research Center for Child and Adolescent Development and Education.** *Early Childhood Education Handbook* [tiešsaiste] – [atsauce 13.05.2018.] Pieejams: http://www.ocha.ac.jp/intl/cwed_old/eccd/report/hand_E/2-8e.pdf
24. **Robinson K.** *Q&A with Sir Ken Robinson.*2015. Education week [tiešsaiste] - [atsauce 10.05.2018.]
25. **Robinsons K.** *Ne tikai ar prātu. Mācīsimies būt radoši.* - Rīga: Zvaigzne ABC, 2013. 312 lpp.
26. **Sollars V.** *Early Childhood Education in Europe*, 2018. [tiešsaiste]- [atsauce 07.05.2018.] Pieejams: http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199756810/obo-9780199756810-0193.xml

PIELIKUMI

1. pielikums

Intervijas jautājumi

1. Vai ir viegli būt par skolotāju? Kāpēc?

2. Kādas skolas un vecāku metodes un sadarbības formas Jūs labprāt izmantojat savā pedagoģiskajā darbā?

3. Ar kādām problēmām Jūs saskaraties, iniciējot pirmsskolas izglītības iestādes un ģimenes sadarbību?

4. Kā Jūs risināt šīs problēmas?

5. Vai Jūsu pirmsskolas izglītības iestāde piedāvā vecāku izglītošanas pasākumus? Kādus?

6. Kā Jūs izvēlaties pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbības saturu?

7. Kāda ir Jūsu nesenā pieredze pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbībā?

8. Kāpēc, Jūsuprāt, pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbība ir nozīmīga mācību procesa laikā?

1. Is it easy to be a teacher? Why?

2. What kind of school and parents cooperation methods and strategies you use in your professional work?

3. What kind of difficulties you face trying to initiate the cooperation?

4. How do you solve those problems?

5. Does your nursery provide parents educational events? What kind of events?

6. How do you choose nursery and parent's cooperation content?

7. What is your recent experience in nursery school and parent's cooperation?

8. Why do you think nursery school and parents cooperation is important during educational process?

2. pielikums

1. intervijas transkripcija

Intervijas ilgums**:** 21 min
Norises vieta: Rīga

Labdien!

Labdien!

Tātad mani sauc Līva. Esmu Latvijas Universitātes 4. Kursa studente. Mana diplomdarba tēma ir pirmsskolas iestādes sadarbība ar vecākiem. Vai varam sākt interviju?

Jā.

1. Vai ir viegli būt par skolotāju? Kāpēc? Manuprāt nē, nav viegli, bet ir aizraujoši! Šis ir pilnas slodzes darbs, jo nebeidzās tad, kad beidzās konkrētās darba stundas. Entuziasts skolotājs „strādā" 24/7, bieži izvirzot par prioritāti konkrēta bērna, grupas, klases labsajūtu, ne savas, vai ģimenes vērtības. Ja runā par pirmskolu, tad ik dienu mācību organizēšana mijās ar praktiski sadzīvisko iemaņu apguvi, attieksmes jautājumu mācīšanu, kas ikdienā būtu vecāku lielais darbiņš, taču bērns proporcionāli daudz vairāk laika pavada ar skolotāju. Nav viegli, jo manā pieredzē vismaz savi 60% no skolotājas darba, ir darbs ar vecākiem, ne bērniem!

2. Kādas vecāku iesaistīšanas metodes un sadarbības formas Jūs labprāt izmantojat savā pedagoģiskajā darbā? Pirmkārt, es ļoti daudz iesaistu vecākus ikdienas darbā, kā sadzīviskos, tā mācību un ikdienas jautājumos. Regulāri informatīvi e-pasti par grupiņas kārtību/ aktualitātēm, mums ir vienota WhatsApp grupa, kurā ikdienā informēju par kādu jauku notikumu konkrētajā dienā. Regulāri ir atvērtie pasākumi vecākiem – koncerti, nodarbības, radošās pēcpusdienas, sporta spēles, u.c. Mums ir FB lapa, kurā vecāki var sekot līdzi norisēm. Arī aicinām vecākus nereti iesaistīties pasākumu organizēšanā – gatavojot tērpus modes skatei, dažādus radošos mājas darbus izstādēm, u.c. Kā arī pieprasu no vecākiem atbildību par bērna attieksmi, rīcību, veselības stāvokli, u.c.

3. Ar kādām problēmām Jūs saskaraties, iniciējot pirmsskolas izglītības iestādes un ģimenes sadarbību? *Skolotājam aktīva sadarbības organizēšana prasa daudz laiku, idejas, entuziasma. **Uz sadarbību parasti iziet pirmsskolas izglītības iestāde, vecāki paši retāk nāk ar savu izteiktu iniciatīvu.

4.. Vai Jūsu pirmsskolas izglītības iestāde piedāvā vecāku izglītošanas pasākumus? Kādus? Mums ir sava attieksme- šajā grupā mācās tikai foršie un labie (tā es saku bērniem un arī vecākiem), t.i. ja vēlies būt ar mums Tev jābūt labam- aktīvam, uz sadarbību vērstam. ϑ Regulāri notiek iekšējā darbinieku savstarpējā dalīšanās ar idejām, pieredzi, u.t.t. Mēs

vienkārši esam neatlaidīgi un strādājam pēc principa, ka „bērns nāk no ģimenes", tātad vecākiem ir jāatbild, jāatbalsta, jāseko līdzi bērna attīstībai/ ikdienai dārziņā. Jā, bez vecāku sapulcēm, organizējam arī vecāku atbalsta pēcpusdienas, par vecākiem aktuālām tēmām, piesaistot psihologus, pedagogus, u.c. speciālistus. Pēdējā, kuru organizēju, bija par tēmu „Kas notiek ar manu mazo", jo grupiņā jutām, ka bērni pēcpusdienā vecākus izaicina un vecāki ir bezspēcīgi- jo nezin kas šajā attīstības posmā bērnā notiek. Bija ļoti vērtīgi.

5. Kā Jūs izvēlaties pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbības saturu? Ir sadarbības formas, kuras jau izsenis ir dārziņā, bet sekojam līdzi tendencēm, mācāmies no citu dārziņu pieredzes, analizējam paši savu pieredzi, kāds darbinieks nereti ievieš kādu jaunu ideju, u.c.

6. Kāda ir Jūsu nesenā pieredze pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbībā? Esmu konkrētas grupiņas audzinātāja jau 3 gadus (no dienas, kad bērni sāka mācīties bērnudārzā), tāpēc mēs viens otru labi jau pazīstam. Mums ir ļoti stingra lietu, norišu kārtība, kuru nosakām mēs (iestāde). Pēdējā pieredze – vakar visiem izsūtīju informatīvu e-pastu par to, kā mēs ģērbjamies un kas svarīgs sākoties siltajam/karstajam laikam, jo kārtība sadzīviskajos jautājumos mums ļauj vairāk laika pievērsties bērna izziņas sekmēšanai Harmonisks bērns būs kā sūklis gatavs uzsūkt informāciju un izzināt!

7. Kāpēc, Jūsuprāt, pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbība ir nozīmīga mācību procesa laikā? Ja par mācību procesu, tad manuprāt, katrs bērns ir indivīds, ar savam spējām, vēlmēm, interesēm... lai cik ļoti vēlētos, neviens dārziņš nespēj nodrošināt individuālu mācību procesu, tāpēc vecākiem ir jābūt informētiem, zinošiem, atbalstošiem un aktīvi jāiesaistās bērna mācību procesā, lai spētu līdzdarboties un kopā –bērnudārzs +bērns+vecāki- panāktu labāko bērna attīstībā.

8. Vai vēlaties, ko piebilst?

Nē tas viss.

Paldies par interviju un sadarbību!

Lūdzu!

3. pielikums

2. intervijas transkripcija

Intervijas ilgums**:** 12 min
Norises vieta: Rīga

Labdien!

Labdien!

Mani sauc Līva, esmu Latvijas Universitātes 4. Kursa studente. Mana diplomdarba tēma ir pirmsskolas iestādes sadarbība ar vecākiem. Vai varam sākt interviju?

Jā.

1. Vai ir viegli būt par skolotāju? Kāpēc?

Šī profesija nav no vieglākajām. Manuprāt, grūtības sagādā pienākumu un atbildības nasta, kas tiek sagaidīta no pedagogiem. Bet man patīk darbs ar bērniem un neredzu sevi darot, ko citu.

2. Kādas skolas un vecāku metodes un sadarbības formas Jūs labprāt izmantojat savā pedagoģiskajā darbā?

Mēs rīkojam vecāku sapulces divreiz gadā. Mums ir izveidota WhatsApp grupa, kurā vecāki un skolotāji var kontaktēties. Mums ir vecāku stends un, protams, informējam mutiski par aktuālo informāciju.

3. Ar kādām problēmām Jūs saskaraties, iniciējot pirmsskolas izglītības iestādes un ģimenes sadarbību?

Es šajā jomā darbojos 2 gadus. Manas pieredzes laikā neesmu saskārusies ar kādu problēmu, ko vēlētos izcelt.

4. Vai Jūsu pirmsskolas izglītības iestāde piedāvā vecāku izglītošanas pasākumus? Kādus?

Nē, diemžēl šādus pasākumus PII nerīko. Bet mēs cenšamies sniegt padomus vecākiem, ja redzam nepieciešamību.

5. Kā Jūs izvēlaties pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbības saturu?

Parasti mēs ar kolēģi pārrunājam, kādas mums šķiet aktuālas tēmas, par kurām vajadzētu pārrunāt un informēt vecākus. Vai ja PII notiek kāds īpašs notikums, tad mēs arī to aktualizējam.

6. Kāda ir Jūsu nesenā pieredze pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbībā?

Nesen veidojām vecāku sapulci, kuras laikā pārrunājām par PII izmaiņām un aktualitātēm mūsu grupiņā.

7. Kāpēc, Jūsuprāt, pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbība ir nozīmīga mācību procesa laikā?

Manuprāt, ir ļoti svarīgi, ka vecāki ir lietas kursā par to, kas notiek izglītības iestādē. Lai viņi spēj sekot līdzi bērna attīstībai.

8. Vai vēlaties vēl ko piebilst?

Nē, paldies.

Paldies par interviju!

4. pielikums

3. intervijas transkripcija

Intervijas ilgums**:** 15 min
Norises vieta: Rīga

Labdien!

Labdien!

Tātad mani sauc Līva. Esmu Latvijas Universitātes 4. Kursa studente. Lai absolvētu universitāti man, jāraksta diplomdarbs. Mana diplomdarba tēma ir pirmsskolas iestādes sadarbība ar vecākiem. Vai varam sākt interviju?

Jā.

1. Vai ir viegli būt par skolotāju? Kāpēc?

Skolotājas darbs ir izaicinošs. Un, manuprāt, zemu vērtēta profesija sabiedrībā. Esmu saskārusies ar cilvēkiem, kas jautā vai tiešām vēlējos būt par skolotāju vai vienkārši nezināju, ko citu izvēlēties.

2. Kādas skolas un vecāku metodes un sadarbības formas Jūs labprāt izmantojat savā pedagoģiskajā darbā?

Mūsu grupiņā rīkojam vecāku sapulces, runājam ar vecākiem. Mums ir izveidots kopīgs epasts, kur ievietojam bērnu bildes. Ja vecākiem ir kādas sūdzības parasti, viņi meklē palīdzību pie administrācijas.

3. Ar kādām problēmām Jūs saskaraties, iniciējot pirmsskolas izglītības iestādes un ģimenes sadarbību?

Vecāki izvairās kontaktēties ar skolotāju, ja ir, kādas sūdzības dodas pie vadības. Manuprāt, dažiem no vecākiem ir nepatika pret skolotāju, un tad viņi ir neapmierināti par visu. Necenšas risināt sailgušo problēmu.

4. Kā Jūs risināt šīs problēmas?

Es cenšos būt saprotoša, iegaumēju vecāku raksturu un veidoju sadarbību cienot vecāku, kā personību. Dažkārt tas ir ļoti grūti ,bet es mācos. Jā un vēl mēs visu atkārtojam vairākas reizes.

5. Vai Jūsu pirmsskolas izglītības iestāde piedāvā vecāku izglītošanas pasākumus? Kādus?

Nē, tādi pasākumi nenotiek. Man šķiet, šādi pasākumi ir ļoti vērtīgi, bet mums tādi nav.

6. Kā Jūs izvēlaties pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbības saturu?

Katru reizi ir kādas galvenās lietas, kas ir vajadzīgas pārrunāt. Un tad ja ir kādi ieteikumi un jaunumi tos arī pārrunājam

7. Kāda ir Jūsu nesenā pieredze pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbībā?

Divas nedēļas atpakaļ veidojām mūsu grupas dārzu, stādījām dilles un redīsus. Bildējām pasākumu un ievietojām bildes mūsu epastā.

8. Kāpēc, Jūsuprāt, pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbība ir nozīmīga mācību procesa laikā?

Lai dārziņā bērni justos labi, vecākiem un skolotājiem ir jābūt labām un saprotošām attiecībām. Vecāks nevar dusmoties uz skolotāju un noskaņot bērnu pret skolotāju, tādējādi bērns zaudēs interesi mācībās.

Vai vēlaties ko piebilst?

Nē

Paldies par interviju!

5. pielikums

4. intervijas transkripcija

Intervijas ilgums**:** 18 min
Norises vieta: Rīga

Labdien!

Labdien!

Tātad mani sauc Līva. Esmu Latvijas Universitātes 4. Kursa studente. Lai absolvētu universitāti man, jāraksta diplomdarbs. Mana diplomdarba tēma ir pirmsskolas iestādes sadarbība ar vecākiem. Vai varam sākt interviju?

Jā.

1. Vai ir viegli būt par skolotāju? Kāpēc?

Man nav tiešas atbildes uz šo jautājumu. Ir savi plusi un ir mīnus, kā jau katrā darbā. Katram tikai vajag apzināties abas puses pirms profesijas izvēles. Man personīgi darbs patīk, tāpēc arī to daru un, protams, varu samierināties ar negatīvajiem aspektiem. Kā mīnusus varu minēt, garo darba laiku, augstās prasības un samērā mazo atalgojumu.

2. Kādas skolas un vecāku metodes un sadarbības formas Jūs labprāt izmantojat savā pedagoģiskajā darbā?

Daudz runājam ar vecākiem, dažkārt nākas atgādināt vairākas reizes vienu un to pašu, lai panāktu gaidīto rezultātu. Mūsu garderobē izveidojām „grupiņas sienu", kur aprakstam mūsu ikdienas aktivitātes un arī aktuālo informāciju vecākiem. Arī izvietojam bērnu radošos darbus pie sienas. Dažkārt kādos svētkos veidojam aktivitātes ar vecākiem, sveču dienā mēs ar vecākiem lējām sveces. Jā un arī tradicionālas metodes - vecāku sapulce utt.

3. Ar kādām problēmām Jūs saskaraties, iniciējot pirmsskolas izglītības iestādes un ģimenes sadarbību?

Kopumā es nevaru sūdzēties. Man ir paveicies ar savas grupas vecākiem. Viņi tiešām ir ļoti izpalīdzīgi un atsaucīgi. Bet ir daži, kas, pēc manām domām, uzskata, ka mēs esam skolotāji un mums ir viss jādara. Ja bērnam ir kādas problēmas, tad jautā, ko mēs nedarām pareizi. Vecāki uzskata, ka par mācīšanos saistītām lietām ir atbildīgs skolotājs.

4. Kā Jūs risināt šīs problēmas?

Diemžēl man pat ir nācies risināt problēmas ar administrāciju, jo vecāki nesaprot, kāpēc jāveido Mārtiņdienas kompozīcija. Es cenšos respektēt vecākus, kādi viņi ir, tas ir grūti, bet esmu pacietīgs cilvēks.

5. Vai Jūsu pirmsskolas izglītības iestāde piedāvā vecāku izglītošanas pasākumus? Kādus?

Konkrēti dārziņš to nepiedāvā, bet es cenšos vecāku sapulcēs iekļaut kādu izglītojošu daļu. Vecāku sapulcēs man patīk aprakstīt kādu situāciju un aicināt vecākus risināt, it kā viņi būtu skolotāji. Tas ir interesanti gan man, gan vecākiem. Šādi vingrinājumi ļauj viņiem iejusties manā lomā un būt saprotošākiem.

6. Kā Jūs izvēlaties pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbības saturu?

Man ir pašai ir metodiskais materiāls, par ko runāt ar vecākiem, ko parasti izmantoju. Tad to papildinu. Citreiz, ka dodos uz kādiem pedagoga kursiem, tur iegūstu jaunas idejas kā rīkoties, tur arī dzirdēju par šo situācijas analīzi, ko izmantoju savā darbā.

7. Kāda ir Jūsu nesenā pieredze pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbībā?

Nesenā pieredze. Es šajā pasākumā nepiedalījos, jo biju apslimusi, bet to plānoju. Tā bija mūsu grupiņas talka, kur nāca vecāki, varēja nākt arī citi ģimenes locekļi. Pēc darba bija tēja un cepumi. Daudz jau no tās talkas tur nebija, bet pavadītais laiks kopā bērniem ar vecākiem ir neatsverams.

8. Kāpēc, Jūsuprāt, pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbība ir nozīmīga mācību procesa laikā?

Es domāju, ka bērni jūtas daudz drošāki, ja zina, ka viņu vecāki akceptē un viņiem patīk dārziņš, kuru viņi apmeklē. Un mēs visi zinām, ka stresā neviens nevar pamācīties. Vecākiem arī jāatbalsta bērns mājās. Ar bērnu jāspēlējas un jānodarbojas nevis jāpadod mobilais telefons.

Vai vēlaties ko piebilst?

Nē, laikam tas viss.

Paldies par interviju!

6. pielikums

5. intervijas transkripcija

Intervijas ilgums**:** 18 min
Norises vieta: Liverpūle

Hello, how are you?

Hi, I'm fine thanks. And you?

Good. So my name is Liva and I'm doing my thesis about school and parent cooperation, comparing experience in Latvia and Great Britain. So can we start the interview?

Yes, sure.

1. Is it easy to be a teacher? Why?

It's not easy. But what is easy in this world. It's my passion and I love it. We face a lot of challenges on daily bases, but the good days out way the bad ones.

2. What kind of school and parents methods and cooperation strategies you use in your professional work?

We use a lot of methods. We try to involve parents as much as possible. We have parent meetings and creative Thursdays where parents and their child can come and do all kind of activities. We try to inform parents about our daily activities and events. We involve a specialist if it's needed.

3. What kind of difficulties you face trying to initiate the cooperation?

We face a lot of difficulties. Some of our parents are refugees and have bigger problems to deal with. Parents are not interested; sometimes they don't see a need of cooperation. But as a nursery we try our best.

4. How do you solve those problems?

Umm we try to remind them, try to get them interested. Also we explain the reason why it is important for their child and themselves.

5. Does your nursery provide parents educational events? What kind of events?

We offer specialist help if we see the child might have some development or learning difficulties. In other cases we try to speak to them and advice accordingly.

6. How do you choose nursery and parent's cooperation content?

When child starts our nursery school we go for a home visit and they need to fill lot of questioners. From that we know where to start. And then of course we do a lot of observation. If we see something we should pay more attention to we do just that.

7. What is your recent experience in nursery school and parent's cooperation?

My last experience was Creative Café. Currently we have such project in our nursery school. It's about learning skills that was common some years back but our generation has forgotten. So we were learning how to sue back a button in your coat after it falls out. Emphasizing on reusing and fixing things instead of throwing them away.

8. Why do you think nursery school and parents cooperation is important during educational process?

I think, It's very important part of children learning process. Parents can help them a lot to achieve more. I see when parents are more involved, their kids seem to be interested in school as well. They see their mum and dad accepting the system and they do the same.

Would you like to add something?

I think that's it, thanks.

Ok, thank you for your time.

You're welcome.

7. pielikums

6. intervijas transkripcija

Intervijas ilgums**:** 16 min
Norises vieta: Liverpūle

Good day, How are you?

Hi, I'm fine and you?

I'm great. So my name is Liva and I'm doing my thesis about school and parent cooperation, comparing experience in Latvia and Great Britain. So can we start the interview?

1. Is it easy to be a teacher? Why?

Is it easy to be a teacher? Yes and no, because that's something I'm very passionate about and I try to put my all and all in it and that's what I love doing. No because the burden lies on you. You are responsible for what u cannot control.

2. What kind of school and parents cooperation methods and strategies you use in your professional work?

We plan events regarding parent pedagogical knowledge growth. We visit our parents at home before they start our nursery. We record all our daily activities and take pictures. Print them and make wall posters about our nursery daily life.

3. What kind of difficulties you face trying to initiate the cooperation?

Parents don't understand the impact of the cooperation. Our nursery is places in deprived area we have a lot of poor and foreign families. It makes it difficult because some of them don't even speak fluent English.

4. How do you solve those problems?

We try to be nice create lovely vibes and be welcoming. We are being supportive and calm with them. The last thing we want to do is chase them away so we need to be patient. I believe kindness brings kindness, so I try to practice that.

5. Does your nursery provide parents educational events? What kind of events?

Yes, we do both individual and group meetings. Our headtacher is usually the lecturer. She's really good at it. And also we invite other field professionals to come and talk about children development, behavior and learning differences.

6. How do you choose nursery and parent's cooperation content?

We do a lot of observation. We observe kids and parents document it and analyze it. We have teachers meeting every week sometimes we are given orders to discuss some topics. Also take advice from parents if there is any specific theme they would like to know more about.

7. What is your recent experience in nursery school and parent's cooperation?

Umm, we did our first picnic in our forest school. It was my first time planning such event but it worked out perfect. We had snacks and milk with us and we went outside. Had many activities that parents and kids were able to take a part in together. It was lovely experience.

8. Why do you think nursery school and parents cooperation is important during educational process?

I think the main children educator is family. Us nursery can only assist what is already taking place at home. We try to gather the best and the widest range of knowledge and give it to our kids. But we cannot do everything. Parents are still the primary.

Would you like to add something?

Yes, I really compliment your cordage and I think you will be good teacher. Good luck in your thesis.

OH, thanks. And thanks to you for having this interview with me!

You're welcome.

8. pielikums

7. intervijas transkripcija

Intervijas ilgums**:** 19 min
Norises vieta: Liverpūle

Good day, How are you?

Hi, I'm fine and you?

I'm great. So my name is Liva and I'm doing my thesis about school and parent cooperation, comparing experience in Latvia and Great Britain. So can we start the interview?

1. Is it easy to be a teacher? Why?

You would not believe me. It's the question I always get when I tell people I'm a teacher. So it's is easy to be teacher? For me, absolutely yes. I'm the third teacher in my generation. So I think I took the profession as norm. And learned to love it.

2. What kind of school and parents cooperation methods and strategies you use in your professional work?

I like communicating with parents, I think it gives them confidence that you are confident and knowledgeable. If I see them worried or upset I try to approach them and talk to them. Also we try to bring all out parents closer by planning activities so they can share experience.

3. What kind of difficulties you face trying to initiate the cooperation?

Most common problem I think is parents are busy with other issues. Not always those things are work or something important. Sometimes it's just their leisure activities. Parents don't know the impact of parent involvement in education process. That's why the down play it.

4. How do you solve those problems?

I try to be kind to them and not judgmental. And I try to speak to them about the issue. Sometimes I see when I have calm conversation and really try to tell them to be involved because of their child not me I see progress. And I compliment them for that.

5. Does your nursery provide parents educational events? What kind of events?

Yes we do. And we see that it impact our parents in a very good way. We invite psychologist and he gives a lecture about some topic. After the lecture parents are free to ask any question about behavioral and developments issues. It's very interesting sometimes you even see parents advising other parents on how to deal with some certain things.

6. How do you choose nursery and parent's cooperation content?

During my years of experience I have some methodological material that I have created. We also get advice on content from our administration and working field specialist.

7. What is your recent experience in nursery school and parent's cooperation?

My recent experience regarding nursery school and parent's cooperation would be event previous week that with did. It was our first picnic with parents and lot of fun activities that parents and kids were able to do together.

8. Why do you think nursery school and parents cooperation is important during educational process?

I think it is important because when parents know what is happening in the nursery they know how to support and improve their children progress. Teacher can only do as much as she can.

Would you like to add something?

I think that's it, thanks.

Ok, thank you for your time.

You're welcome.

9. pielikums

8. intervijas transkripcija

Intervijas ilgums**:** 14 min
Norises vieta: Liverpūle

Hello, how are you?

Hi, I'm fine thanks. And you?

Good. So my name is Liva and I'm doing my thesis about school and parent cooperation, comparing experience in Latvia and Great Britain. So can we start the interview?

Yes.

1. Is it easy to be a teacher? Why?

In my opinion is not but I know it's not for everybody. I have been doing this job for all my life. And the more years go by I understand that this is my dream job. It takes some years before you get used to the rush. But when you comfortable it's just so amazing to be apart from young adult life and influence him in such magnificent way.

2. What kind of school and parents cooperation methods and strategies you use in your professional work?

It is very important to involve parents in nursery life. I plan event every month like a meeting. But our nursery also plan more creative events where we encourage parent to attend. While their learning how to cook or tailor parents get closer to each other and share their experience.

3. What kind of difficulties you face trying to initiate the cooperation?

Nowadays parents are very busy. Economic situation is not that good and they need to work hard to put food on their family table. All this contributes to parent prioritizing work over their child. It's sad but it's true. Mostly you can see such in poorer locations like we have it here.

4. How do you solve those problems?

I understand those parents and I try to put myself in their shoes. I try to seek information and plan events around their schedule. I often encourage other family members to come as parent representatives. Even if they come I know they going to share some information what they heard in our events.

5. Does your nursery provide parents educational events? What kind of events?

Yes our nursery does provide educational events. We can always submit our ideas about the themes of the events but usually administration take care of that. And these are the events I encourage other members to come. They are very useful.

6. How do you choose nursery and parent's cooperation content?

I choose parent cooperation content by consulting with my collages and also from the observations that we do. Sometimes our management instructs us of some specific details to share.

7. What is your recent experience in nursery school and parent's cooperation?

My recent experience is nursery picnic. It was event where every child family was invited. I was our first time doing such big event fortunately it went very well.

8. Why do you think nursery school and parents cooperation is important during educational process?

I think it's important because parents need to be involved in educational process. They need to develop their pedagogical knowledge so they can assist their kids. And kids also enjoy their parents being around. We had one project years back about parents in nursery. And one day was parent day where they came together with their child and was telling about things they love to do together.

Would you like to add something?

I think that's it, thanks.

Ok, thank you for your patient.

You're welcome, my pleasure to help.

Diplomdarbs darbs „**Pirmsskolas izglītības iestādes sadarbība ar vecākiem: Latvijas – Lielbritānijas pieredze**" izstrādāts LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes Skolotāju izglītības nodaļā.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti.

Autors: **Līva Ogbudži** _____

paraksts un datums

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: docente, *Dr. paed*. **Sanita Baranova** _____

paraksts un datums

..... darbs aizstāvēts komisijas sēdē

___.___.2018. prot. Nr. _____, vērtējums ____ (_____)

Komisijas sekretāre: _____

paraksts un datums